

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt előterjesztés valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

A vidékfejlesztési miniszter

.../2013. (.....) VM rendelete

a 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (3) bekezdés 2. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § *e)* és *l)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet hatálya az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú mellékletében foglalt ütemezés szerint 2013. évre meghatározott erdőtervezési körzetek körzeti erdőtervezésére, valamint a körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásra terjed ki.

(2) A körzeti erdőtervezésnek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 31. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti alapelveket, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodás szabályait erdőtervezési körzetenként az 1–14. mellékletekben foglaltak szerint állapítom meg.

1. Az erdőrészek kialakítására vonatkozó erdőtervezési alapelvek

2. §

(1) A körzeti erdőtervezés során az erdő faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok, vagy a rendeltetések, illetve közérdekű funkcióik tekintetében jelentősen eltérő részeit lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén önálló erdőrészekként kell elhatárolni.

(2) A körzeti erdőtervezés során az erdészeti hatósági nyilvántartások folytonossága, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek nyomon követhetősége és értékelhetősége érdekében az erdőrészek határai, illetve az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítói nem módosíthatók, kivéve

- a)* az erdőrészek határainak természetbeni változása esetén,
- b)* az Evt. 16. § (5) és (6) bekezdésében foglalt, az erdőtag és az erdőreszlet kialakítása szempontjainak teljesülése érdekében,
- c)* az erdőrészek erdészeti hatósági nyilvántartási adatok vonatkozásában történő egyértelmű besorolhatósága, vagy
- d)* a szálaló és átalakító üzemmódú erdőtömbök optimális kialakítása érdekében, illetve a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú állományrészek erdőreszletként való elhatárolása érdekében, az erdőgazdálkodóval történő egyeztetés alapján.

2. Az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

3. §

(1) Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg azokra az erdőkre vonatkozóan, ahol, illetve amelyek:

- a) a termőhelyi okok miatt gyenge fejlődésűek, de hosszú távon állékonyak és önfelújulásra képesek,
- b) a terepviszonyok az erdőgazdálkodást nagymértékben korlátozzák,
- c) kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős, a 6. § (5) bekezdés alapján meghatározott állományának élőhelyei,
- d) a fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi cél a bolygatatlanság fenntartása,
- e) a környezeti adottságok miatt a vízvédelmi, partvédelmi vagy árvízvédelmi cél más módon nem érhető el, vagy
- f) az erdőgazdálkodó azt kéri,

és az erdők védelmét, fennmaradását nem veszélyezteti, valamint az a)–c) pontban foglalt esetekben az erdő rendeltetéséből következő védelmi célok más üzemmód mellett nem biztosíthatóak.

(2) Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért, magról természetes úton felújulni képes faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkből álló, nagyobb kiterjedésű és megfelelően feltárt erdőtömbökben.

(3) Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, és az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

3. A fakitermelésekre vonatkozó erdőtervezési alapelvek

4. §

(1) Vágásérettségi kort csak a vágásos és az átalakító üzemmódú erdők faállományára kell meghatározni, az adott erdőre vonatkozóan e rendeletben meghatározott vágásérettségi szakasz határértékei között, az erdő termőhelyi viszonyai, fafajösszetétele, egészségi állapota valamint felújulóképessége figyelembevételével.

(2) A vágásérettségi szakasz felső határértékénél magasabb vágásérettségi kort meghatározni csak az erdőgazdálkodó egyetértésével, vagy az adott határértéknél idősebb erdőben lehet. Az erdőgazdálkodó egyetértése kell az utóbbi esetben akkor is, ha a vágásérettségi kor a körzeti erdőtervezés ciklusán túlmutat.

(3) A vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni csak vis maior esetben, az erdő egészségi állapotának jelentős romlása, vagy fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás tervezése esetén lehet. Indokolt esetekben a rendkívüli okok miatt

lecsökkentett vágásérettségi korra tekintettel tervezett véghasználat az e rendelet mellékleteiben rögzített, az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámain felül is engedélyezhető.

(4) Tarvágást – fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás esetét kivéve – csak az erdő azon fafájára lehet tervezni, amelynek a kora a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt eléri a vágásérettségi kort.

(5) E rendelet alkalmazásában véghasználati időszak a fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén az első és az utolsó véghasználat jellegű fakitermelés között eltelt idő.

(6) Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén a vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy az a véghasználati időszak közepére essen.

(7) Természetes, természetszerű és származék erdőben a visszamaradó holt faanyag mennyiségének növelése érdekében egészségügyi termelés csak akkor tervezhető, ha legalább 5 m³/ha mennyiségű holt faanyag már jelen van az erdőben. Ez alól kivételt képezhetnek az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások megelőzése érdekében szükséges fakitermelések, valamint az árvízi lefolyási sávban lévő erdők, ahol álló és fekvő holtfát visszahagyni csak az árvízvédelmi szempontok figyelembevételével lehet.

(8) A körzeti erdőtervezés során egyéb termelés

- a) kiemelt közjóléti, természetvédelmi, vagy árvízvédelmi cél (így különösen az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása, a parti sáv és az árvízvédelmi töltések melletti védősáv szabadon tartása) elérése érdekében,
- b) faanyagtermelést nem szolgáló erdőkben szükségessé váló fakitermelések esetében,
- c) balesetveszély, vagy – elsősorban lakott területek, műtárgyak mellett bekövetkezett – káresetek elhárítása céljából, továbbá
- d) az engedélyezett, de végre nem hajtott igénybevételek esetén tervezhető.

4. A fakitermelésekre vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

5. §

(1) Az erdészeti hatóság által jogszabályok alapján előírt hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. A 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőség szerint 0,1-0,3 hektár területű hagyásfa csoportokat, egyéb esetekben hagyásfákat kell egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat lehetőség szerint úgy kell kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti létesítmény, berendezés) is tartalmazzák.

(2) A hagyásfák, hagyásfa csoportok erdészeti tájban honos fafajú egyedei csak különleges esetben, így különösen veszélyelhárítás érdekében termelhetők ki, melytől csak szakmai szempontok alapján, így különösen az erdő védelme és fenntartása érdekében lehet eltérni.

(3) A hagyásfa csoportokban található holtfát, valamint a (2) bekezdés szerint kitermelt fanyagot vissza kell hagyni a területen.

5. Természetvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

6. §

(1) Az e rendeletben szereplő előírásokat védett természeti területek esetében az adott területre vonatkozó, külön jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési terv, illetve a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokban foglalt sajátos előírásoknak megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A körzeti erdőtervben szereplő, az Evt. 33. § (2) bekezdés *e*), *f*) és *i*) pontjában foglaltakat védett természeti területeken álló erdők esetében a természetvédelmi kezelési állásfoglalás, a Natura 2000 hálózat részét képező területen (a továbbiakban: Natura 2000 terület) található erdő esetén a Natura 2000 fenntartási terv, vagy annak hiányában a Natura 2000 javaslat figyelembevételével kell meghatározni.

(3) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő körzeti erdőtervezése során kiemelt figyelemmel kell lenni az alábbi védelmi célok teljesülésére:

- a)* az erdők – különösen a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – természetességi állapotának, biológiai és genetikai sokféleségének, fajkészletének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása vagy bővítése,
- b)* a védett vagy fokozottan védett, illetve a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű fajok élőhelyének, és az egyéb természeti értékeknek a védelme, valamint
- c)* az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése, táji léptékben az erdőtársulások sokszínűségének fenntartása.

(4) A (3) bekezdésben foglaltak érvényesülése érdekében az érintett erdőkben

- a)* ahol a természetvédelmi szempontok indokolják – kiemelten a Natura 2000 elsődleges rendeltetésű, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelynek minősülő erdőkben –, és ahol a természeti feltételek arra adottak, törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében hosszabb véghasználati időszakú, egyenlőtlen bontáson alapuló fokozatos felújítóvágás, vagy szálalóvágás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni;
- b)* tarvágás véghasználatként csak akkor tervezhető, ha az erdő felújítása más erdészeti módszerrel nem, vagy - természetvédelmi szempontból is - legcélszerűbben így kivitelezhető, azonban ebben az esetben is törekedni kell a tarvágással érintett terület kiterjedésének minimalizálására;
- c)* az erdőneveléseket úgy kell megtervezni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják;
- d)* a vágásérettségi kort természetes, természetszerű vagy származékerdőben a természetvédelmi célok, a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás

követelményeinek és az erdő egészségi állapotának együttes figyelembevételével, lehetőség szerint a vágásérettségi szakasz felső felében kell meghatározni;

- e) a véghasználatok tervezése során arra kell törekedni, hogy a védett természeti területen, illetve Natura 2000 területen az erdészeti tájban honos fafajokkal jellemezhető faállomány típusok, illetve a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében a korosztályviszonyok kiegyenlítettek legyenek, mindig legyen idős erdő;
- f) a 2,00 hektár vagy annál nagyobb területű, természetes, természetszerű vagy származék erdő véghasználatát az erdészeti tájban honos fafajú hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyásával kell megtervezni;
- g) az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő fafaj – az akác főfafajú, vagy legalább 30 % elegyarányban akác fafajból álló - különösen a sarjztatásra tervezett akác elegyes hazai nyaras faállománytípusú - erdő ismételten akácos, elegyes akácos vagy legfeljebb a jelenlegi elegyarány fenntartása mellett akác elegyes célállománnyal történő felújítását kivéve – még elegyfajként sem alkalmazható;
- h) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát után a fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni;
- i) az erdőszerkezet-átalakítás kizárólagos módon történő tervezése védett természeti területen a természetvédelmi célok és az erdei haszonvételi lehetőségek együttes figyelembe vételével, ütemezetten történhet.

(5) Községi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése érdekében előírt korlátozás csak a faj monitorozott adatok alapján megállapított jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló erdőkre vonatkozik.

(6) Védett, fokozottan védett faj megőrzése, védelme érdekében előírt korlátozás csak a faj természeti rendszerben bizonyítottan előforduló és populáció kialakítására képes állománya erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló erdőre vonatkozik.

(7) A fészekvédelmi korlátozások a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által lakott vagy foglalkozóként nyilvántartott fészkek meghatározott, az erdőgazdálkodóval, valamint az erdészeti hatósággal ismerttetett elhelyezkedésű környezetére vonatkoznak.

6. Természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

7. §

(1) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, és lehetőség szerinti javítása érdekében, a természetvédelmi szempontokkal összhangban

- a) az erdőnevelések során
- aa) természetes, természetszerű és származék erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – lehetőség szerint teljes mértékben vissza kell szorítani;

- ab)* az átmeneti és kultúrerdőkben, valamint a faültetvényekben – ahol arra lehetőség van, de különösen a fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben – megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos fafajok előretörését;
- ac)* a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;
- b)* a fakitermelések során
 - ba)* természetes, természetszerű és származék erdőkben lehetőség szerint egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen;
 - bb)* az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni;
 - bc)* az erdészeti tájban őshonos fajokból álló cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, vagy a cserjeszint szükségessé váló átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az adott erdőtársulásra jellemző cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek;
 - bd)* a készletező helyek és a közelítő nyomok kijelölése során a természeti értékek és a természetes újulat lehetséges legkisebb mértékű károsítására kell törekedni;
 - be)* a vágástéri maradék égetéssel történő megsemmisítését kerülni kell;
- c)* az erdőfelújítás során
 - ca)* erdőszerkezet-átalakítás esetén biztosítani kell az idős faállomány alatt felferődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az erdőszerkezet-átalakítást, vagy az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fafajok hatékony visszaszorítását;
 - cb)* a természetszerű és származék erdők felújítása során teljes talajelőkészítés csak akkor végezhető, ha az erdőfelújítás sikeressége érdekében az elengedhetetlen;
 - cc)* tuskózás csak az erdőfelújítás – kiemelten az erdőszerkezet-átalakítás – sikerességének biztosítása céljából végezhető;
 - cd)* tuskóprizmák őshonos fafajokból álló erdővel, valamint gyeppel, illetve vizes területtel határos elhelyezése csak kivételesen indokolt esetben engedélyezhető;
 - d)* fokozottan védett madár, vagy védett ragadozó madár lakott fészkeinek legalább 100 méteres környezetében az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban nem végezhető, valamint a lakott fészkek környezetében további korlátozás is elrendelhető az eredményes szaporodás és utódnevelés érdekében.

(2) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján védett – a természetvédelmi hatóság határozatában kijelölt – természeti értékek és területek, továbbá a Tvt. 48. § (2) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított mesterséges üregek, és a Tvt. 19. § (1) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított földtani természeti értékek, valamint védett természeti területen az erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez 25 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

(3), Védett növény élőhelyeként szolgáló tisztáson, különösen védett természeti területen, valamint Natura 2000 területen található, jelölő élőhelytípusba sorolható tisztáson faanyag mozgatás, illetve faanyag készletezés – az e rendelet hatálybalépésekor már meglévő, akár

csak időszakosan használt erdei farakodó és készletező hely, valamint erdei feltáró hálózat kivételével – csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. Közjóléti célú erdőtervezési alapelvek

8. §

(1) A közjóléti rendeltetésű erdők közül a parkerdőkben és a gyógyerdőkben a közjóléti funkciók megfelelő érvényesülése érdekében

- a) törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérésre,
- b) vágásos üzemmód esetén az erdő egészségi állapotának figyelembevételével, illetve ha az újulat megmaradását az nem veszélyezteti, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni, a véghasználatot több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítóvágás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni,
- c) az erdőfelújítás és az erdőnevelés során változatos korú, fafajösszetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, így ennek érdekében többek között – az erdő természetességi állapotának fenntartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálsankénti elegyítése, vagy visszahagyása is megengedett.

(2) Lakott területen valamint annak közvetlen környezetében virágával, termésével szennyező, allergizáló fafaj (így különösen nőivarú szürke nyár vagy nemes nyár) az erdőfelújítások során nem ültethető.

8. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

9. §

(1) A körzeti erdőtervezés során az árvízi lefolyási sávok határvonala a vízügyi igazgatási szervnek az erdészeti hatósággal, valamint természetvédelmi vagy Natura 2000 rendeltetésű erdő esetén a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett szakvéleménye alapján kerül meghatározásra.

(2) A folyók hullámtereinek árvízvédelmi szempontok szerint elkülönített egyes részein található erdők körzeti erdőtervezését az adott területkategóriákra érvényes árvízvédelmi szempontokkal, és a külön jogszabályban meghatározott korlátozásokkal összhangban kell végrehajtani.

9. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

10. §

(1) Az árvízi lefolyási sávban a lefolyási viszonyok javítása érdekében

- a) az erdőnevelések során törekedni kell
 - aa) az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan futó sorok illetve pászták kialakítására;
 - ab) a mértékadó árvízszinthez igazodva törzskiválasztó gyérítési kortól a faegyedek legalább 4 méteres törzsmagasságig ágtiszta állapotban tartására;
 - ac) a fa- és cserjefélék cserjeszintben történő visszaszorítására;
- b) a fakitermelések során
 - ba) a vágástéren maradó, feldolgozatlan faanyagot és ágdarabokat legfeljebb az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kialakított prizmákba rakva szabad deponálni;
 - bb) hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holt faanyag visszahagyása során az árvízvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni;
- c) az erdőfelújítás során
 - ca) a kiemelt tuskókat legfeljebb az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kialakított prizmákba rakva szabad deponálni;
 - cb) mesterséges vagy alátelepítéssel kombinált természetes erdőfelújítás során a sorokat az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kell kialakítani.

(2) Az árvízvédelmi töltések szabadon tartandó védősávjában, illetve a töltéseket keresztező rámpákon a faanyagmozgatás, készletezés során kerülni kell a töltések árvízi biztonság csökkenésével járó mechanikai károsításait.

(3) A vízbázisok védelmét szolgáló erdők esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, valamint a víztermelő helyek környékén a megfelelő cserjeszint kialakítására és fenntartására. A folyamatos erdőborítás mielőbbi elérése érdekében az erdőfelújításokat – egyéb jogszabályi korlátozások hiányában, és a termőhelyi adottságok figyelembevételével – lehetőség szerint különböző vágásérettségi korú fafajok elegyes erdősítésével kell végrehajtani.

(4) A síkvidéki, mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel körülvett ivó-vízbázisokat határoló vízvédelmi erdők véghasználatát csak több ütemben, kis területű tarvágások végrehajtása mellett lehet végrehajtani.

10. Záró rendelkezések

11. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

12. §

A 2012. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 9. § (1) bekezdésében a „vízügyi hatóságnak” szövegrész helyébe a „vízügyi igazgatási szervnek” szöveg lép.

1. A körzet neve

Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek termőhelyi adottságai, fafajösszetétele és rendeltetései összességében a faanyagtermelési célok érvényesülését helyezik előtérbe. Emiatt az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során a tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon – akácosok és hazai nyárasok esetében, amennyiben annak feltételei adottak, sarjztatáson – alapuló vágásos üzemmód más erdőtervezési körzetekhez képest gyakrabban alkalmazható.

A körzetben található erdők 16 %-a (850 ha) védelmi, jellemzően gyenge fatermőképességű, talajvédelmi elsődleges rendeltetésű (700 ha). A körzeti erdőtervezés során a faanyagtermelésre alkalmatlan termőhelyi adottságú erdők esetében a talajvédelmi szempontokat indokolt hangsúlyosabban érvényesíteni.

Az erdőtervezési körzet erdőterületének 2 %-át érinti a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet. A védett természeti területen található természetszerű és származékterületek területe mindössze 7 ha. Ezek teljes egészében fiatal vagy középkorú, mesterségesen telepített vagy felújított erdők.

Az erdőtervezési körzet erdőterületének 4 %-a a Natura 2000 hálózat részét képezi. A jelölő élőhelyek itt jellemzően vizes élőhelyek. A Natura 2000 területen található nem védett, természetszerű és származék erdők területe mindössze 15 ha, amelyek szintén fiatal vagy középkorú, mesterségesen telepített vagy felújított erdők. Az erdei élőhelyekhez kötődő közösségi jelentőségű jelölő fajok az intenzív erdőgazdálkodási tevékenység mellett vannak jelen a területen.

Az erdőgazdálkodást nehezítő tényezők közül kiemelendő az erdők természetes felújításának lehetőségét erősen akadályozó, intenzíven terjedő fa- és cserjefajok (különösen a zöld juhar, amerikai kőris, gyalogakác, bálványfa, nyugati ostorfa) özőnszerű jelenléte, illetve további terjedése.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Részletösszevonásra elsősorban a 0,5 ha területet el nem érő erdőrészetek esetében, megosztásra elsősorban az ingatlan-nyilvántartással való megfeleltethetőség érdekében kerülhet sor.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a kiemelt védelmi vagy közjóléti célokat szolgáló erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. A körzeti erdőtervezés során a közjóléti rendeltetés indokoltságát felül kell vizsgálni.

5.1.2. A közjóléti berendezések és nyomvonalak famagasságnyi környezetében a fahasználatok tervezése során elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák kitermelését.

5.1.3. Erdőfelújítás célállományaként a termőhely függvényében lehetőleg a hosszabb vágásfordulójú, elegyes célállományok tervezésére kell törekedni. 5.1.4. Az erdőnevelési beavatkozások- és véghasználatok tervezése során törekedni kell a folyamatos erdőkép megőrzésére, valamint az elegyesség megőrzésére és növelésére.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú, természetes, természetszerű és származék erdőkben fakitermelésként csak az intenzíven terjedő fajok kitermelését lehet megtervezni.

5.2.2. Az erdőszerkezet-átalakításokat az alábbi szempontok figyelembe vételével kell megtervezni:

- a) A fenyveseket, valamint az akácosok kivételével a többségében intenzíven terjedő fajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló erdőkké.
- b) Az egyéb kultúrerdő és faültetvény természetességű erdők véghasználatát után a fajokcserével járó erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), és
- b) az euro-szibériai erdőszyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0).

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,

- b) amelyben kiemelt közösségi vagy közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó természetszerű vagy származék erdő található.

5.3.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében kell törekedni.

5.3.4. A kiemelt közösségi jelentőségű enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők jelölő erdei élőhelytípusba tartozó puhafás ligeterdőkben (91E0) véghasználat csak akkor tervezhető, ha az erdő adott erdei élőhelytípusnak megfelelő célállományú természetes felújításának feltételei adottak. Az élőhelyek sérülékenysége miatt egyéb fakitermelés csak az élőhelyek fenntartása vagy helyreállítása érdekében tervezhető.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporítóanyag felhasználására.

6.1.2. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.1.3. Az erdei tisztásokat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) –, valamint védett madár- és denevérfajok – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.2.2. A fokozottan védett és kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő növényfaj, a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) élőhelyein teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.2.3. A kiemelt közösségi jelentőségű euro-szibériai erdőssztyeppptölgyesek (91I0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó felnyíló erdők esetében erdőgazdálkodási tevékenységet csak az idegenhonos fajok eltávolítása, valamint erdőfelújítási kötelezettség keletkezése esetén az adott élőhelynek megfelelő fafajokkal történő erdőfelújítás érdekében lehet végezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	15	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Faültetvényekben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.2.2. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Akácosok	25-40	20-65	25-65	20-65
3.	Nemes nyárasok	15-30	20-60	15-45	15-50
4.	Hazai nyárasok	20-50	40-150	40-150	20-100
5.	Fenyvesek	25-65	40-100	40-90	25-100
6.	Kocsányos tölgyesek	80-100	80-150	80-150	80-120
7.	Hazai kőrisesek	50-120	60-150	80-150	50-120
8.	Egyéb kemény lombosok	25-120	60-150	25-130	60-130
9.	Égeresek	40-80	40-110	60-110	40-80
10.	Fűzesek	20-50	30-60	30-60	20-60
11.	Egyéb lágy lombosok	20-80	20-110	25-110	20-110

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	

4.	Összesen	2500
----	----------	------

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben ritka előfordulású természetes, természetszerű és származékerdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglalt lehetőségeket kell irányadónak tekinteni azzal, hogy tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak az adott termőhelyi viszonyok mellett az elvárt célállománnyal természetes úton igazolhatóan nem felújítható erdők esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető.

	A	B	C
1.	Faállománytípus	Véghasználat	Felújítás (erdősítés) módja
2.	Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
3.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
4.	Kőrisesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
5.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
6.	Egyéb lombosok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
7.		Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
8.	Égeresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
9.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
10.	Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
11.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
12.	Fűzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési munkák során a természetszerű és származék erdőkben az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

8.2. Intenzíven terjedő fajok visszaszorítása és káresetek elhárítása érdekében tervezett egyéb termelést többszöri visszatéréssel indokolt végrehajtani.

9. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

9.1. A körzetben a vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

9.2. A fokozottan védett homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és a nőszőfű fajok (*Epipactis sp.*) előfordulási helyén a vegetációs időszak szeptember 30-ig tart.

1. A körzet neve

Észak-Hanság és Szigetközi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az országos átlaghoz közeli erdőborítottság a vizek világában kiemelt fontossággal bír. Szerepe a gazdasági érteken messze túlmutat, hiszen az erdők jelenléte szoros összefüggésben van az árvíz elleni védekezéssel, a térség környezeti állapotával, tájképi megjelenésével és turisztikai vonzerejével.

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, az árvíz- és talajvédelem nagy jelentősége, valamint a térség idegenforgalmi és turisztikai szerepe miatt az erdők három kiemelt funkcióján (gazdasági, védelmi és közjóléti) belül nagyobb teret kell biztosítani a védelmi és a közjóléti prioritások érvényesülésének. Emellett azonban továbbra is fontos vidékfejlesztési cél az erdők gazdasági potenciáljának lehetséges mértékű kihasználása is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A folyók, holtágak, csatornák (kiemelten a Hansági-főcsatorna) külön jogszabály szerinti parti sávjában, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávjában erdőrészlet nem alakítható ki, az e területeken található erdőtervezendő területeket a körzeti erdőtervben alapesetben nyiladékként, illetve meglévő egyéb részlethez csatolva kell szerepeltetni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Az alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodás fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetyszerű erdőkben;
- b) erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében;
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1-2 famagasságnyi sávban;
- d) szigetszerű erdőfoltokban;
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben;
- f) a védelmi célok függvényében a védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű fajok élőhelyeül szolgáló erdőkben, valamint közösségi jelentőségű élőhelyeket tartalmazó erdőkben;
- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Az erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a 2009-ben elkészült „Szigetköz erdőfejlesztési terv” megállapításaira.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A tarvágások területi korlátozása az idős, romló egészségi állapotú, illetve a későbbiekben várhatóan ilyenné váló nemes nyárasok esetében nem indokolt. Ezt a tényt az érintett erdőrészlet leíró lapjának szöveges megjegyzésében rögzíteni szükséges.

5.2.2. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembevételével kell elvégezni:

- a) Az előzetes hozamvizsgálat alapján a távlati erdőkép kiegyenlített hozamok biztosításával csak úgy érhető el, ha a védett természeti területen (fokozottan védett természeti területek, valamint a vízpart 25 méteres sávja kivételével) található erdők egy részének felújítása első lépésben még rövid vágásfordulójú, idegenhonos fafajokkal is végrehajtható. Erre tekintettel a körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett nemes nyáras és nemes fűzes erdők területének 65 %-án nemes nyáras célállománytípusú erdőfelújítás tervezhető, elsősorban az összefüggő, nagy kiterjedésű, nemes nyáras faállománytípusú erdőtömbök nemesnyár számára kedvezőbb termőhelyein.
- b) a körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett, az erdészeti tájidegen főfafajú erdő felújítása fekete dió célállománnyal csak keskeny (max. 30 m) vagy kis területű (max 1,00 ha) erdőrészletekben írható elő.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a mézgás éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fafajokkal (*Ulmus minor*) (91F0).

5.3.2 A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál;
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. A keményfás ligeterdőkben (91F0) és az ártereken, illetve az erdei vízfolyások mentén található egyéb jelölő erdei élőhelyek körzeti erdőtervezése során törekedni kell:

- a) az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartásának, az élőhelynek megfelelő, természetes erdőkép, azaz őshonos fafajokból álló, elegyes, a termőhelynek megfelelően többszintű és heterogén korosztályviszonyú erdők kialakításának, valamint az erdei tisztások fenntartásának elősegítésére;
- b) az erdőnevelések tervezése során a magas kőris és az elegyfajok – kiemelten a gyertyán, a mezei juhar, a hársak, a szilek a madárcseresznye és a vadvadkörte – egyedeinek kíméletére;
- c) a régi holtágak partján álló éger- és kőrisligetek megőrzésére.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Parkerdőkben a fakitermelést, különösen álló fák döntését március 15. és november 15. között lehetőség szerint kerülni kell.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdő

6.2.1. Az erdőfelújítás sikeressége érdekében elengedhetetlen tuskózás csak tuskófűrással végezhető.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a remetebogár (*Osmodesma eremita*) és a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) –, valamint védett madár- és denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.3.2. Az erdőfelújítás sikeressége érdekében elengedhetetlen tuskózás csak tuskófűrással végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A parti sávokban és a töltések mentén kialakított nyiladékokat legkésőbb a szomszédos, azonos gazdálkodójú erdőrészekben előírt fakitermelési munkák elvégzésekor fátlan állapotba kell hozni.

6.4.2. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

6.4.3. Kulturális örökségvédelmi területek esetében 30 cm-nél mélyebb földmunkával járó, vagy a terület jellegét befolyásoló tevékenységet (különösen tuskóirtás) nem lehet végezni.

6.5 Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Parlagi sas (*Aquila heliaca*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Kerecsensólyom (*Falco cherrug*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Kék vércse (*Falco vespertinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.

A fészkek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

f) Telepesen fészkelő fajok, kiemelten a bakcsó (*Nycticorax nycticorax*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A telep szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

g) Uhu (*Bubo bubo*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

h) Barna (*Milvus migrans*) és vörös kánya (*Milvus milvus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak március 1. – július 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

i) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos vagy átalakító üzem módú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D
1.	Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
			min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek, kőrisek	10	50
3.		Akác	10	40
4.		Nemes nyárok	20	80
5.		Hazai nyárok, éger	10	50
6.		Fenyők	10	40
7.	Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek, kőrisek	15	70
8.		Akác	15	60
9.		Nemes nyárok	30	120
10.		Hazai nyárok, éger	20	80
11.		Fenyők	15	60

* A nem megfelelő egészségi állapotú vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt esetben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (pl. a magyar kőris, magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, vénic szil, mezei szil, fekete nyár, rezgő nyár stb.) megőrzését.

7.3 A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
2.	Kocsányos tölgyesek	70-100	90-140	90-120	90-120
3.	Cserések	60-85	70-100	70-100	70-100
4.	Akácosok	20-45	30-55	30-50	30-50
5.	Juharosok	60-80	70-100	60-90	60-90
6.	Kőrisesek	60-80	70-120	70-100	70-100
7.	Nemes nyárasok	20-40	30-40	20-40	20-40
8.	Nemes fűzesek	30-45	30-55	30-50	30-55

9.	Hazai nyárasok	35-55	50-70	40-70	40-70
10.	Füzesek	35-50	50-70	40-60	40-70
11.	Mézgás égeresek	50-70	60-90	60-80	60-80
12.	Erdeifenyvesek	50-70	60-80	60-80	60-80
13.	Feketefenyvesek	45-70	50-80	50-80	50-80

7.3.1. Vágásos üzemmódú erdőben a tájléptékű mozaikosság megteremtése érdekében a nagyobb, egykorú erdőtömbökben a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort is meg lehet határozni.

7.3.2. Készletgondozó használatokat követően, vagy azok tervezése esetén a vágásérettségi kor a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve is megállapítható.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	4000
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	4000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű vagy származékerdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes kocsányos tölgyes, kőrises, égeres, hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdők, az erősen károsodott erdőfoltok, valamint a hullámtéren álló és intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőfoltok);
- származékerdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követőenfafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (pl. egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők);
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Természetes felújulásra képes kocsányos tölgy vagy magas (magyar) kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében vagy egyszeri, egyenletes, 40-50 %-os bontással, majd az újulat megjelenését követően, egy menetben történő végvágással, vagy legfeljebb 40 m széles pászták alkalmazásával és 2-3 menetben történő végrehajtás mellett, ugrópasztás módszerrel indokolt tervezni.

7.5.3. A természetes, természetszerű vagy származékerdő természetességű, vizes vagy igen száraz termőhelyeken álló erdők felnyíló erdőként tervezhetők.

7.5.4. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők felújítása során a tág hálózatban is fenntartható fafajok alkalmazását kell előtérbe helyezni. Amennyiben a természetvédelmi szempontok őshonos fafajokból álló erdőfelújítás tervezését teszik szükségessé, de a természetes állapottól jelentősen eltérő vízjárási viszonyok miatt ennek jelentős kockázatával kell számolni, akkor az erdőfelújítás tervezése során második lehetőségként idegenhonos főfafajú célállománytípust is lehet tervezni. Ennek végrehajtására azonban csak az őshonos fafajokkal végrehajtott erdőfelújítás vízborítás miatt történő kipusztulása után indokolt lehetőséget biztosítani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészekben új erdészeti magánút vagy épített közelítőnyom nem létesíthető.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A fakitermelések során támogatni kell a kevesebb talajsérülést eredményező technológiák, berendezések használatát, arányának növelését.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Az alábbi, az általánostól eltérő tenyészidejű védett növényfajok élőhelyéül szolgáló erdőben a vegetációs időszakot az alábbi eltéréssel kell alkalmazni:

- a) védett geofiton növények (például a védett és közösségi jelentőségű hóvirág (*Galanthus nivalis*)) esetében a vegetációs időszak február 15-én kezdődik;
- b) talajlakó orchideák (például nőszőfű fajok) esetében a vegetációs időszak szeptember 30-ig tart.

11.3. Az alábbi fakitermelési tevékenységek vegetációs időszakban való korlátozása nem indokolt:

- a) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végzett fakitermelések, valamint
- b) árvíz, viharkár, tűzkár esetén a további károsítások elkerülése érdekében a károsítással érintett faanyag feldolgozása.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a)* kocsányos tölgyes, magas (magyar) kőrises, hazai nyáras, mézgás égeres, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdőben, ha az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel,
- b)* a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha abban a véghasználatot követően fajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c)* az erősen károsodott erdőben, valamint
- d)* az intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőben.

1. A körzet neve

Gerecse-Vértesi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet a Vértess-hegység északnyugati ill. a Gerecse délnyugati részén található, jellemzően természetes úton kialakult erdőterületeket foglal magába. Az erdők több mint 80%-a természet szerű és származék erdő. A természeti értékek megőrzése érdekében a védett természeti és a Natura 2000 területek aránya jelentős. A táj, az erdők, a kultúrtörténeti emlékek sokakat vonzanak a térségbe, így az erdők jelentős közjóléti szerepet is betöltenek.

Az előbbiknek megfelelően a körzeti erdőtervezés elsődleges célja azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a faanyagtermelési célkitűzéseket a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatásával összhangban szolgálják. Így az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során fokozottan kell törekedni az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők megőrzésére, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. A védelmi és a közjóléti szempontokat rendszerint együttesen kell érvényesíteni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Részletösszevonásra elsősorban a 0,5 ha területet el nem érő erdőrészetek esetében kerülhet sor.

3.2. Száraló vagy átalakító üzem módú erdőben nagyobb területű erdőrészetek, erdőtümbök kialakítására kell törekedni.

3.3. Védett természeti területen található vágásos üzem módú erdők esetében az erdőrészlet határok módosítása során hozzávetőlegesen 5 hektár területű erdőrészetek kialakítása a cél.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a kiemelt védelmi vagy közjóléti célokat szolgáló erdők esetében javasolt.

4.2. Az erdei fafajok számára határ termőhelyen álló, magas természetvédelmi értékű felnyíló erdőben az élőhely folyamatos fennmaradását faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapításával kell biztosítani.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A körzeti erdőtervezés során a változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a sziklagyepek, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, valamint a hegyi rétek megőrzésére különös figyelmet kell fordítani.

5.1.2. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) Az akácosok kivételével az intenzíven terjedő fajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló erdőkké.
- b) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő akác főfajájú, 100 %-os állami tulajdonban lévő erdők területének 15 %-án – elsősorban az őshonos fajjű erdőtömbökben található, illetve a magas természeti értékű, erdő- és gyepterületeket veszélyeztető akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) A fenyvesek erdőszerkezet-átalakítását, amennyiben egészségi állapotuk lehetővé teszi, elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása illetve javítása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180), a pannon gyertyános tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* (91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescensszel* (91H0), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0),
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek közül a szubmontán- és montán bükkösök (*Luzulo-fagetum*) (9130), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetesként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, valamint
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetyszerű erdő vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

5.2.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdőkben kell törekedni.

5.2.4. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhellyel határos erdő intenzíven terjedő fő vagy elegyfajjával történő felújítását lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles védőzóna létesítésével kell megtervezni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A turisták által gyakran látogatott erdőben arra kell törekedni, hogy az erdőgazdálkodási tevékenység minél kevésbé zavarja az erdő látogatóit (látogatási csúcsidőszakokon kívüli munkavégzés, rövid idejű korlátozás, keletkező károk gyors felszámolása).

6.1.2. A fakitermelések során a kijelölt közjóléti nyomvonalak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell.

6.1.3. A közjóléti nyomvonalak közelítésre, készletezésre történő használatát lehetőség szerint kerülni kell.

6.1.4. Közjóléti nyomvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (kerítés, fakitermelés stb.) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről, a megfelelő tájékoztatásról, és ideiglenes elkerülő nyomvonal kijelöléséről.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5 % elegyarányban – a felferődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszinti faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.2.2. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyein az erdőszegélyek galagonyás cserjéseit eltávolítani csak szakaszosan lehet úgy, hogy megfelelő arányban biztosítani kell 0,5-1,5 méter magasságú bokorcsoportok fennmaradását.

6.2.3. A mesterséges erdősitések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporítóanyag felhasználására.

6.2.4. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.2.5. Az erdei tisztásokat és hegyi kaszálókat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.2.6. Teljes talajelőkészítés csak a kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő felújítása során végezhető.

6.2.7 Fokozottan védett erdőben végzett fakitermelés során – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 20 m³ mennyiségű álló vagy fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A cserjeszint védelmére különösen a Pannon molyhos tölgyes *Quercus pubescens*szel (91H0) élőhelytípusba tartozó területeken kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.2. A böhöncös, odvas fák, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, közösségi jelentőségű jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*) és a havasi cincér (*Rosalia alpina*) –, valamint erdei madár- és denevérfajok – fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép tarkaharkály (*Dendrocopos medius*), piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*) – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.3.3. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5 % elegyarányban – a felverődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszinti faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.3.4. Az erdőszegélyek cserjéseinek megőrzésére különösen a csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*) életfeltételeinek biztosítása céljából kell törekedni.

6.3.5. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyein az erdőszegélyek galagonyás cserjéseit eltávolítani csak szakaszosan lehet, megfelelő arányban biztosítani kell 0,5-1,5 méter magasságú bokorcsoportok fennmaradását.

6.3.6. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen előforduló, közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusok – Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190), Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)(6210), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), Hegyi kaszálórétek (6520), Mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel (8210), Szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), Szubpannon sztyeppék (6240), Síksági pannon löszgyepek (6250) – területének, illetve a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) állományok előfordulási helyének erdősítése tilos. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) területén cserjeritkítást nem szabad végezni.

6.3.7. Talajhoz kötődő közösségi jelentőségű jelölő fajok élőhelyeül szolgáló erdők felújítása során teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.3.8. Különleges madárvédelmi területeken előforduló, és a 6.5.1. pont szerint az erdőtervezési körzet teljes területére kiterjedő korlátozás alá nem eső Natura 2000 jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

Erdei pacsirta (*Lullula arborea*), bajszos sármány (*Emberizacia*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A bokorerdő-jellegű, karsztbokorerdőkben, sziklakibúvásos részeken, sziklagyepeken és melegkedvelő tölgyes erdőkben erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor. Fent kell tartani az idős állományrészeket, karsztbokorerdőket. Kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

6.3.9. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőben az Evt. 68. § d) pontja szerinti erdei gyűjtést végezni tilos.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Honvédelmi rendeltetésű erdőkben erdőgazdálkodás csak a honvédelmi érdekekkel összhangban folytatható.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. Talajhoz kötődő védett fajok élőhelyeül szolgáló erdőkben teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.5.2. A fokozottan védett és a közösségi jelentőségű, jelölő bíboros sallangvirág (*Himantoglossum caprinum*) és a fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*) erdőtervben rögzített élőhelyén és 20 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység csak a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon és csak akkor folytatható, ha az a fajok megőrzése érdekében szükséges.

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Vándorsólyom (*Falco peregrinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Kerecsensólyom (*Falco cherrug*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Parlagi sas (*Aquila heliaca*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyag jelenlétét kell biztosítani.

A fehérhátú fakopáncs fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

f) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

g) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

h) Uhu (Bubo bubo):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

i) Darázsölyv (Pernisapivorus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	15	90

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például házi, madár-, barkóca berkenye, madárcseresznye, tatárjuhar, rezgőnyár, kecskefűz, kis- és nagylevelű hárs, vadvadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil), valamint cserje fajok (például húsos som, mogorós hólyagfa) megfelelő arányú megőrzését.

7.2.2. Az erdőnevelési munkák során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

7.2.3. Indokolt esetben (például az erdőrészen belül eltérő záródási viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.2.4. Faültetvények természetességű erőkben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyéritést lehet tervezni.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítása érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
2.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-110	100-150	100-150	85-130
3.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	85-110	100-140	100-140	80-130
4.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	80-110	90-130	90-130	80-130
5.	Cseresek	70-90	80-130	85-130	70-110
6.	Bükkösök	90-120	90-140	100-140	90-130
7.	Kőrisesek	70-120	80-140	90-140	70-120
8.	Gyertyánosok; hársasok	70-100	90-160	80-110	70-110
9.	Nemes nyárasok	15-30	20-50	25-40	15-30
10.	Egyéb lombosok	20-100	20-100	20-120	20-100
11.	Akácok	20-50	20-65	30-65	20-65
12.	Erdei- és feketefenyvesek	40-80	40-120	40-120	40-120
13.	Egyéb fenyvesek	50-120	60-120	50-120	50-120

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	4700
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	

7.4.1. A nagy területen érintett állami erdőgazdálkodók (Tatabányai és Oroszlányi erdészet) a természetes felújítások támogatása és a tartamosság követelményeinek megfelelően a területükre vonatkozóan a bővebb véghasználati előírásból évente maximálisan csak a 30 éves vágásérettség átlagának megfelelő arányos részt hajthatják végre.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben előforduló természetes, természetyszerű vagy származék erdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglalt lehetőségeket kell irányadónak tekinteni azzal, hogy tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak az adott termőhelyi viszonyok mellett az elvárt célállománnyal természetes úton igazolhatóan nem felújítható erdőben, valamint az őshonos, de az adott termőhelynek nem megfelelő fafajokból álló erdő (konszociációk) erdőszerkezet-átalakítása esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető.

	A	B	C
1.	Faállománytípus	Véghasználat	Felújítás (erdősítés) módja
2.	Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
3.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
4.	Kőrisesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
5.		Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
6.	Gyertyánosok, Juharosok, Hársasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
7.		Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
8.	Égeresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
9.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
10.	Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
11.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
12.	Fűzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A feltáráshálózat bővítésére elsősorban a szálaló üzemmódra történő átállás érdekében javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Az állandó vagy időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időszakban kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben eredményezi a meder erodálódását, és a vízfolyások élővilágának károsodását.

10.3. A vízfolyásokban történő hosszirányú faanyagmozgatás, valamint közlekedés tilos.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Az alábbi, az általánostól eltérő tenyészidejű védett növényfajok élőhelyéül szolgáló erdőben a vegetációs időszakot az alábbi eltéréssel kell alkalmazni:

- a)* védett geofiton növények (például a védett és közösségi jelentőségű hóvirág (*Galanthus nivalis*)) esetében a vegetációs időszak február 15-én kezdődik;
- b)* talajlakó orchideák (például nőszőfű fajok) esetében a vegetációs időszak szeptember 30-ig tart.

1. A körzet neve

Guthi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgáló, telepített erdő, amelyek esetében az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során az Alföldön jellemzően alkalmazott tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok, hazai nyarasok, égeresek esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjztatást lehet és célszerű alkalmazni.

A körzet erdeinek 5,9 %-át teszik ki a védelmi rendeltetésű erdők. Ennek közel kétharmada a védett természetvédelmi területen lévő erdő. Az erdők közel 25%-a kijelölésre került a Natura 2000 hálózat részeként.

A körzetben található továbbá 110 hektárnyi közjóléti elsődleges rendeltetésű erdő is.

Az ismertetett adottságoknak megfelelően a körzeti erdőtervezés során a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségét és feltételeit a környezet-, természet- és egyéb védelmi, illetve a közjóléti szempontokkal összhangban is vizsgálni szükséges. A védelmi és közjóléti rendeltetésű erdőkben – különösen a 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben – az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során fokozottabban kell törekedni a védett természeti területek, Natura 2000 területek esetében a közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek illetve fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megőrzésére, így többek között az őshonos fafajokból álló és a természeteshez közelítő szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton történő felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál nagyobb, de legalább 1,0 hektárt elérő részterületén eltérő erdőfelújítási célállománytípus előírása indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

3.2. Az új erdőrészletek kialakításakor – amennyiben az várhatóan mesterséges úton kerül erdőfelújításra – a terület gépi művelhetősége érdekében 2,0–3,0 hektárnál kisebb erdőrészletek lehetőség szerint ne kerüljenek kialakításra.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és a NYÍRERDŐ Zrt. vagyonkezelésében álló védett, vagy fokozottan védett természeti területen lévő, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők

esetében javasolt, ha a termőhelyi és faállományviszonyok – átalakító és száraló üzemmód esetén a gazdálkodási viszonyok – ezt lehetővé teszik.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Erdőfelújítás célállományaként a termőhely függvényében elsősorban a hosszú vágásfordulójú, elegyes célállományok tervezésére kell törekedni, az erdők eszmei és esztétikai értékét növelő, nem intenzíven terjedő fajok elegyítésével.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a védett természeti területeken elhelyezkedő nagyobb erdőtömbökben mindig legyen zárt, idős erdő.

5.2.2. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi állapotának fenntartása, illetve javítása valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, kiemelt közösségi jelentőségű vagy közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) keményfás ligeterdő nagy folyók mentén kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic szil (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0);
- b) euroszibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (91I0).

5.3.2. Az euroszibériai erdőssztyepp-tölgyes kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhely állományaiban (91I0) csak a természetvédelmi kezelést, fenntartást szolgáló beavatkozás tervezése javasolt. Véghasználat alapvetően nem, vagy csak ennek megfelelően tervezhető.

5.3.3. A nem védett természeti területen található Natura 2000 területeken elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrésztetre vonatkozóan,

- a) amely közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,
- b) amelyen kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyen közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természet szerű erdő található. Kivételesen indokolt esetben származékerdő természetességű erdő is besorolható.

5.3.4. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben kell törekedni.

5.3.5. A körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a közösségi jelentőségű, fához kötötten fejlődő, jelölő bogárfajok (például a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) életfeltételeinek megőrzésére. Ennek érdekében az erdőkben a fáhasználatokat úgy kell tervezni, hogy az biztosítsa az idős, nagyméretű fák és álló holt faanyag folyamatos jelenlétét.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A talajvédelmi, mezővédő, településvédelmi, tájképvédelmi és műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben elsődleges cél a minél folyamatosabb erdőborítás megvalósítása, kíméletes erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, valamint lehetőség szerint magasabb vágásérettségi korok meghatározása.

5.4.2. Több védelmi rendeltetés fennállása esetén arra kell törekedni, hogy a megfelelő prioritások szem előtt tartásával minden védelmi szempont érvényesüljön.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Az erdőgazdálkodási tevékenység végrehajtása során törekedni kell a látogatók minél kisebb mértékű zavarására. Ez többek között a látogatási csúcsidőszakokon kívüli – elsősorban téli – munkavégzéssel, a munkálatok mielőbbi és a keletkező károk gyors felszámolásával érhető el.

6.1.2. A közjóléti berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fáhasználatok során vagy külön egyéb termelés tervezésével elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák vagy koronarészek kitermelését.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelések során a termőhelynek nem megfelelő, vagy idegenhonos elegyfajok közül különös tekintettel a nemes nyár fajták, a fekete dió, a vöröstölgy, valamint az intenzíven terjedő akác, amerikai kőris, zöld juhar, bálványfa és kései meggy fajok lehetséges mértékű visszaszorítására, illetve az őshonos, lombos elegyfajok közül különös tekintettel a kocsányos tölgy, magyar kőris, mezei és feketegyűrű juhar, vénic, hegyi és mezei szil, madárcseresznye, zselnicemeggy, kislevelű, nagylevelű és ezüst hárs, mézgás éger, szőrös és közönséges nyír, fehér, fekete és rezgő nyár, fehér és törékeny fűz, vadkörte és vadalma kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.2. Intenzíven terjedő fajok visszaszorítása érdekében szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.2.3. Indokolt esetben a tuskózás tervezhető és engedélyezhető erdőszerkezet-átalakítással nem járó erdőfelújítások esetén is, amennyiben az a természetvédelmi célokat nem veszélyezteti.

6.2.4. A mesterséges erdőültetések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.2.5. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására. Az elegyítés lehetőség szerint csoportosan történjen.

6.2.6. Az őshonos fajok uralta hagyásfa csoportban az elegyedő akác és egyéb, erősen sarjadó, intenzíven terjedő fafaj egyedeinek kitermelése esetén a természetes sarj eredetű újulat későbbi folyamatos visszaszorítását is el kell végezni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok visszaszorítása érdekében a természetvédelmi szempontokkal összhangban szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.3.2. Jelölő erdei élőhely véghasználata során – különösen nem őshonos fafajú erdőterületbe zárt kis kiterjedésű erdőrészlet esetén –, indokolt hagyásfa csoport kijelölése, melynek szerepe nem kizárólag a faállomány egy kis részének fenntartása, hanem az élőhely egyéb elemeinek átmentése is a véghasználat utáni időszakra.

6.3.3. A fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok, kiemelten a szarvasbogar (*Lucanus cervus*) és a nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*) kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében szükséges.

6.3.4. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyén különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos köris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására, háborítatlanságának biztosítására.

6.3.5. A magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*) élőhelyein különösen nagy figyelmet kell fordítani az intenzíven terjedő fás szárú fajok visszaszorítására. Akácosban külön figyelmet kell fordítani arra a fahasználatok és az erdőművelési tevékenység során, hogy a növények felett a lombkorona felnyílt legyen.

6.3.6. Az euroszibériai erdőssztyepp-tölgyes erdőkben (91I0) kiemelt szempont az erdei tisztások, erdőszegélyek, érintkező gyepek védelme, bolygatatlanságának biztosítása, illetve szükség esetén az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A közutak menti műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők véghasználatát – amennyiben az elengedhetetlen – csak a hóvédművek előzetes kihelyezése után lehet elvégezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzem módú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D
1.	Előhasználati mód	Faállománytípusok	m ³ /ha	
			min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	Kocsányos tölgyes	10	35
3.		Akácos	10	35
4.		Kőrises	10	30
5.		Egyéb kemény lombos	10	45
6.		Nemes nyár és nemes fűz	15	100
7.		Hazai nyaras	10	35
8.		Fenyves	20	55
9.	Növedékfokozó gyérítés	Kocsányos tölgyes	20	60
10.		Akácos	20	40
11.		Kőrises	20	50
12.		Egyéb kemény lombos	20	50
13.		Hazai nyaras	20	50
14.		Fenyves	20	50

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Azokban a tölgyes faállománytípusú erdőkben, ahol az elegyfajok veszélyeztetik a tölgy megmaradását, a tervidőszakban többszöri előhasználatot is lehet tervezni.

7.2.3. A minőségi fatermelésre kijelölt erdőkben többszöri tisztítás vagy törzskiválasztó gyérítés is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
2.	Mag eredetű kocsányos tölgyesek	80-110	90-120	100-150	90-120

3.	Sarj eredetű kocsányos tölgyesek	70-100	80-100	90-150	80-100
4.	Akácosok	25-40	30-45	25-40	30-45
5.	Kőrisesek	50-110	50-120	50-120	50-120
6.	Egyéb kemény lombosok	60-80	60-100	60-100	60-100
7.	Nemes nyarasok; nemes fűzesek	15-40	20-40	15-40	20-40
8.	Hazai nyarasok	30-45	40-60	40-70	40-70
9.	Fenyvesek	40-60	40-70	40-70	40-70

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Az egyes véghasználati módok maximális területe a következő 10 évre

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	6500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	6500

7.5 A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A véghasználatra kerülő állományokban található, magas ökológiai értékű faegyedek, illetve facsoportok visszahagyására irányuló korlátozást az érintett erdőrészlet leíró lapjának szöveges megjegyzései között is szerepeltetni kell.

7.5.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, egyenletes vagy csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.2. Fokozatos felújítóvágásoknál a hagyásfa csoportokat még a bontás megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. Az erdőnevelési munkák során az erdészeti tájban őshonos elegyfajokat lehetőség szerint kímélni kell.

8.4. Az erdőtervezési körzet területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken az erdőfelújítások során a tuskózás nélküli, és 30 cm-nél sekélyebb talajelőkészítést kell előnyben részesíteni. Az erdősítések során a kialakult terepi formákat, morfológiai alakzatokat meg kell őrizni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett, vágásos üzemmódú erdőknél az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítőnyom-hálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Terepi anyagmozgatást és faanyag készletezését védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfajok élőhelyéül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem, vagy legfeljebb fagyott talajviszonyok mellett, időszakosan szabad végezni.

10.2. Az átalakító üzemmódú erdőben végrehajtott fokozatos felújítóvágások és szálalóvágások során kitermelt faanyagot a visszamaradó erdő védelme érdekében – amennyiben arra mód van – kíméletes közelítésre alkalmas technológia, illetve berendezés alkalmazása esetén legalább elődarabolva, egyébként darabolva kell kiközelíteni.

10.3. Faanyagmozgatás során törekedni kell a gyepek, az erdei vízfolyások, vízbázisok és vizes élőhelyek védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A fakitermelés vegetációs időszakban való végrehajtása védett természeti területen az alábbi esetekben lehet indokolt:

- a) tisztítások,
- b) továbbá az erdészeti tájidegen főfafajú erdő szerkezetátalakítását megelőző véghasználat, a kímélendő költőfauna figyelembevételével augusztus 1-től,
- c) a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében az intenzíven terjedő (különösen akác) főfafajú erdők véghasználatára augusztus 1-től,
- d) viharok, tűzkár esetében a károsítással érintett területen a további károsítások elkerülése érdekében a faanyag feldolgozása.

12. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az az idős állománynak megfelelő főfafajjal természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyáras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elakácosodott erdőssztyepp tölgyes, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

1. A körzet neve

Hernádvölgyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az erdők gazdasági funkciói a körzet erdeiben döntően érvényesíthetők, azzal a kitéttel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából a körzet erdeinek közel 10,5 %-a a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került.

Az erdőtervezési körzet erdeinek egy része a Hernád folyó hullámterében található. Itt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tekintettel kell lenni a hullámtéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre, illetőleg az árvizek biztonságos levezetésének vízgazdálkodási szempontjaira is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A védett természeti területen lévő erdők esetében kiemelt szempont, hogy az erdőrészetek határai a természetes erdőállomány-típusok határait is kövessék.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása és az erdők megfelelő feltártsága.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az Ex lege védett lápok (Csenyété: Kellői-völgy, Kány: Kányi-patak völgye, Szemere: Rakaca forrásvidék) területén található láposodó égerligetek (*Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae*) szalagszerű, patakokat kísérő sávjaiban, illetve foltjaiban – tisztítás kivételével – fakitermelés nem tervezhető, a spontán felverődő ilyen állományok felvétele esetén javasolt faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot megállapítani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0),
- b) keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0),
- c) Pannon cseres-tölgyes (91M0).

5.2.2. A kiemelt közösségi jelentőségű enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba, valamint a közösségi jelentőségű keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (91F0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben

- a) az ültetvényszerűen telepített fehér fűz klón állományok kivételével tarvágás nem tervezhető;
- b) az idegenhonos fafajok elterjedését az erdőgazdálkodás során meg kell akadályozni;
- c) a nevelővágások tervezése során tekintettel kell lenni az őshonos elegyfajfajok – kiemelten a magas kőris, mezei szil, fehér fűz, törékeny fűz fafajok és az idősebb faegyedek – kíméletére.

5.2.3. Az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő, közösségi jelentőségű, jelölő fekete harkály (*Dryocopus martius*) fészkelő helyén a záródásbontás jellegű fakitermeléseket a gyérítési kortól kezdődően 5 m³/ha mennyiségű, 15 cm-nél nagyobb mellmagassági átmérőjű, őshonos lombos fafajú, álló faegyedekből álló holt-, illetve odvas faanyag visszahagyásával kell tervezni.

5.2.4. Az őshonos fafajú, elegyes faállományokban a nevelővágások tervezése során különösen a magas kőris, mezei szil, fehér fűz, törékenyfűz, mezei juhar, barkócaberkenye, vadkörte fafajok elegyarányának növelésére kell törekedni.

5.2.5. Törekedni kell a puhafás ligeterdők területarányának a nemesnyaras állományok rovására történő növelésére, valamint a meglévő puhafás ligeterdők természetességi állapotának javítására.

5.2.6. A közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek állományaiban szálalóvágás maximum 25 % eréllyel tervezhető.

5.2.7. Természetes, természetszerű vagy származékerdő véghasználatának tervezése során az élőfakészlet 5%-át kitevő mennyiségű facsoport visszahagyását kell megtervezni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az ex lege védett láperdőkben (Csenyété: Kellői-völgy, Kány: Kányi-patak völgye, Szemere: Rakaca-forrásvidék)

- a) az erdőgazdálkodási tevékenységek alkalmával a lápterületeken munkagépekkel átjárni tilos;

- b) fakitermelésre, faanyagmozgatásra illetve készletezésre csak száraz vagy fagyott talajon kerülhet sor.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel különleges madárvédelmi területen (HUBN10007) előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

- a) Békászó sas (*Aquila pomarina*), fekete gólya (*Ciconia nigra*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.
Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
Biztosítani kell a hegységperemi és ártéri idős erdők jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
- b) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni. Biztosítani kell a középkorú-idős tölgyes erdőfoltok folyamatos jelenlétét a körzet nem ártéri területein.
- c) Fekete harkály (*Dryocopus martius*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
- d) Parlagi sas (*Aquila heliaca*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.
Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
Biztosítani kell az idős erdők és erdősávok-fasorok jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
- e) Uráli bagoly (*Strix uralensis*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.
- f) Uhu (*Bubo bubo*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.
Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- g) Kerecsensólyom (*Falco cherrug*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészekből számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

6.2.2. A Hernád-völgy és Sajóládi-erdő (HUAN 20004), valamint a Rakaca-völgy és oldalvölgyei (HUAN20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeken található erdőkben

- a) a természetes, természetszerű és származék erdőkben már a növedékfokozó gyérítési kortól hektáronként 5 m³ mértékig álló holtfa folyamatos jelenlétét kell biztosítani különösen a közösségi jelentőségű, jelölő nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*) előfordulási helyein;
- b) a közösségi jelentőségű Zempléni futrinka (*Carabus zawadzskii*) előfordulási helyeit jelentő patak kísértő füzes-égeres állományok cserjés szegélyeit fenn kell tartani;
- c) a mesterséges erdőfelújítások során – az akácok szerkezetátalakítását és visszaszorításának esetének kivételével – a vegyszeres beavatkozásokat kerülni kell.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A hullámtér árvízi levezető sávjában található erdőkben a nagyterületű végvágások részterületeinek kijelölése alkalmával figyelembe kell venni, hogy a felújítás során a sorokat a nagyvízi folyásiránnyal párhuzamosan célszerű kialakítani.

6.3.2. A Hernád-folyó parti sávját folyamatosan fátlan állapotban kell tartani.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

7.1.1.1. Gyorsan növő lágymombos faállománytípusok esetében:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	30	80

7.1.1.2. Egyéb faállománytípusok esetében:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	

		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	20	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem vagy csak részterülettel tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz stb.) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Védelmi		
			Természet-védelmi	Natura 2000	Egyéb védelmi
			elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan		
2.	Gyertyános-tölgyes	90-120	90-130	90-140	100-150
3.	Kocsánytalan-tölgyes mag	90-120	100-120	100-120	100-140
4.	Kocsánytalan-tölgyes sarj	80-110	80-120	80-120	80-140
5.	Cser	80-90	80-90	80-100	100-120
6.	Gyertyános	70-90	80-100	80-110	80-120
7.	Akác	30-60	30-60	30-60	30-60
8.	Fenyves	50-80	50-100	50-80	50-100
9.	Hazai fűz	30-40	30-40	30-40	30-40
10.	Hazai nyáras	50-70	50-70	50-70	50-70
11.	Nemes nyáras, nemes fűz	20-40	20-40	20-40	20-40

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár

2.	Tarvágással érintett terület	1500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	1500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel,
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők),
- c) átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.3. A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként a nem védett természeti területen található erdőkben is meg kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – a szálaló erdőszerkezet tervezett térbeli rendjéhez igazodva, váltokozó erélyekkel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával javasolt növelni.

9.2. A láposodó égeresekben és égeres láperdőkben új feltáróút, közelítőnyom és épített közelítőnyom nem létesíthető.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A körzetben a vegetációs időszak március 15.-től augusztus 15.-ig tart.

1. A körzet neve

Jósvafői erdőtervezési körzet.

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlaghoz képest magas. Az itt található erdők jelentős hányada őshonos fajokból álló, természet szerű vagy származék erdő. A körzetben a védelmi rendeltetésű erdők aránya magas (66,5 %), ezek zöme természetvédelmi és kisebb hányadban talajvédelmi elsődleges rendeltetésű. A körzetben két erdőrezervátum, és az Aggteleki Bioszféra Rezervátum került kijelölésre. A körzet területe átfedésben van az Aggteleki Nemzeti Park területével.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület 90,3 %-a a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került.

A jelentősebb települések környékén található erdőkben továbbá a közjóléti funkció erősítése szükséges.

A gazdasági rendeltetésű erdőkön belül magas a túltartott erdők aránya, illetve nagy a sarjeredetű erdők területe. Emiatt már a tervezés során körültekintően kell vizsgálni ezen erdők véghasználatra történő tervezésének vagy esetenként a vágásérettségi kor emelésének lehetőségét.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A védett természeti területen lévő erdőkben kiemelt szempont, hogy az erdőrészetek határai a természetes erdőtípusok (különösen a véderdő jellegű karsztbokorerdő, melegkedvelő tölgyes, sziklaerdő, szurdokerdő és törmeléklejtő-erdő állományok) határait is kövessék.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása, és az erdők megfelelő feltártsága.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Vágásos üzemmódú, természetes vagy természet szerű erdőkben, illetve a jellemzően őshonos fajokból álló, de idegenhonos fajokkal szórt elegyes erdőkben, amennyiben az idegenhonos faj aránya nem éri el a 40%-ot, véghasználatként elsősorban szálalóvágás

tervezhető. Amennyiben a szálalóvágás sikeres alkalmazása a faállomány záródása, kora vagy egészségi állapota miatt kétséges, a lehetőségekhez mérten hosszú felújítási időszakokkal fokozatos felújítóvágás is tervezhető.

5.1.2. Mesterséges erdőfelújítások tervezésekor fő- és elegyfajként kizárólag az erdészeti tájban őshonos fafajok tervezhetők.

5.1.3. Fakitermelés nem tervezhető az alábbi erdőrészekben:

- a) Az Aggtelek 39-41, 43-48 erdőtagok és a Jósvafő 24 erdőtag erdőrészeiben, 25/A-B erdőrészekben a közút-menti és épületekkel szomszédos 30-50 m széles erdősáv, illetve az idegenhonos fafajú állományok kivételével.
- b) A Béke-barlang víznyelőinek közvetlen környezetében található Aggtelek 52/A, B, C, D, E erdőrészekben.
- c) A Haragistya-Lófej és a Nagy-oldal Erdőrezervátumok 1/2000. (III. 24.) KöM rendeletben kihirdetett magterületén, és az Aggteleki Bioszféra Rezervátum 7/2007. (III. 22.) KvVM rendelet 6. sz. mellékletével kihirdetett magterületén található erdőrészekben.
- d) A fedett karszt területén az Aggtelek 52-55, 57-61, 65-66, 74 erdőtagokban, Imola és Trizs községek erdeiben, valamint a völgyalji árkok mentén húzódó mogoró-cserjeszintes tölgyesek 30-50 m széles sávjában - a császármadár élőhelyének megőrzése érdekében.

5.1.4. A nemzeti park természeti övezetébe jelölt (Aggtelek 1-11 erdőtagok, 12/A-D erdőrészek, 13-32 erdőtagok, 33/A-B, 33/D-E erdőrészek, Jósvafő 1-11 erdőtag, 28/A-H, 28/TI, 29/A-C, 29/TII) természetes, természetszerű és származék erdő természetességi állapotú erdőrészei esetében legfeljebb tisztítás és törzskiválasztó gyérítés, valamint az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó fakitermelés tervezhető.

5.1.5. A véderdő jellegű állományokban (karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, szikla-, szurdok- és törmelékletjő-erdők, továbbá az egyéb erdőtípusokba tartozó meredek, sekély, kőkibúvásos talajú területek erdei) csak tisztítás, törzskiválasztó gyérítés, valamint az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó fakitermelés tervezhető.

5.1.6. Patak menti égerligetek (*Aegopodio-Alnetum glutinosae*) sávjaiban, a fiatal, sűrű állományrészekben az esedékes, őshonos lombos elegyfajok kímélete mellett elvégzett tisztítás munkák kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.1.7. A nemzeti park területén az akác lehetséges mértékű visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

5.1.8. Az ex lege védett lápokon (pl. Kánó: Kalla-rét) található égeresekben a fiatal, sűrű állományrészeket érintő, az őshonos lombos elegyfajok kíméletevel elvégzett tisztítás kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A meglévő és a spontán erdősült lápterületek égeres foltjainak erdőtervezésekor a fiatal, sűrű állományrészeket érintő, őshonos lombos elegyfajok kíméletével elvégzett tisztítás kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.3.2. A természetes, természetszerű és származék erdőkben a véghasználatok tervezése során lehetőség szerint csoportos-lékes felújítógátásokat vagy szálalógátásokat kell előírni.

5.3.3. A véderdő jellegű karsztbokorerdő, melegkedvelő tölgyes, sziklaerdő, szurdokerdő és törmeléklető-erdő erdőtársulásokban fakitermelés csak a közút-menti és épületekkel szomszédos 10-30 méter széles erdősávokban vagy az idegenhonos fafajok eltávolítása céljából tervezhető.

5.3.4. Az őshonos fafajokból álló, egyes erdőkben tervezett nevelővágások (tisztítások, gyérítések) esetében a fafajonkénti beavatkozási erély mértékét úgy kell megállapítani, hogy az egyes élőhelyekre jellemző elegyfajok (különösen a magas kőris, kislevelű hárs, mezei és hegyi juhar, madárcseresznye, barkócaberkenye, törékenyfüz) legalább 15-20 %-os elegyarányú jelenléte biztosítható legyen.

5.3.5. „Aggteleki-karszt” különleges madárvédelmi területen (HUAN10001) az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő, közösségi jelentőségű, jelölő fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*) és örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) fészkelő helyén a záródásbontás jellegű fakitermeléseket a gyérítési kortól kezdődően 5 m³/ha mennyiségű, 15 cm-nél nagyobb mellmagassági átmérőjű, őshonos lombos fafajú, álló faegyedekből álló holt-, illetve odvas faanyag visszahagyásával kell tervezni.

5.3.6. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- b) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.3.7. A közösségi jelentőségű, jelölő *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkősei mészkövön - *Tilio-Fraxinetum excelsioris* (9150), a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel - *Ceraso mahaleb-Quercetum pubescentis* és *Corno-Quercetum pubescentis* (91H0), valamint a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői *Scolopendrio-Fraxinetum* és *Mercuriali-Tilietum* erdőtársulásokban fakitermelés a veszélyes fák eltávolítását és az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó esetek kivételével nem tervezhető.

5.3.8. A közösségi jelentőségű, Pannon cseres-tölgyes (91M0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Quercetum petraeae-cerris*, a Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeae*val és *Carpinus betulusszal* (91G0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Carici pilosae-Carpinetum*, valamint a Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Melittio-Fagetum* erdőtársulásokban az erdőnevelések során az őshonos, lombos elegyfajok – különös tekintettel a mezei juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkóca berkenye, magas kőris, hegyi juhar – és az idős faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani.

5.3.9. A közösségi jelentőségű, jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyein különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos köris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és a fagyalos erdőszegély fenntartására.

5.3.10. Kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi jelentőségű, jelölő keleti mustárlepke (*Leptidea morsei*), magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*) előfordulási helyeit jelentő száraz gyepek és száraz tölgyesek mozaikjainak fenntartására, az élőhelyek részét képező erdőszegélyek megőrzésére.

5.3.11. A farkas (*Canis lupus*) és a hiúz (*Lynx lynx*) védelme érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységek lehetséges koncentráásával törekedni kell arra, hogy mindig legyenek összefüggő, viszonylag háborítatlan erdőtömbök az elterjedési területen.

5.3.12. A közösségi jelentőségű, jelölő csengettyűvirág (*Adenophora lilifolia*), boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*), osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*) és a leánykőkörcsin (*Pulsatilla grandis*) élőhelyein erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A leánykőkörcsin élőhelyén faanyag készletezése és rakodása tilos.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A fakitermelésre, faanyagmozgatásra és készletezésre lehetőség szerint csak száraz vagy fagyott talajon kerüljön sor.

6.1.2. A mesterséges erdőfelújítások során – az akácos szerkezetátalakítását és az akác visszaszorításának esetét kivé – a vegyszeres beavatkozásokat kerülni kell.

6.1.3. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi vagy legfeljebb északi-középhegységi származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.1.4. A fakitermelések végrehajtása során az odúlakó madarak és emlősök fészkelő- és élőhelyének megóvása érdekében a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban honos fafajú

- a) idős, böhöncös faegyedek (a korábbi véghasználat során visszahagyott hagyásfák, famatuzsálemek),
- b) a 15 cm-nél vastagabb álló holtfák és odvas fák nem termelhetők ki.

6.1.5. Különösen a fokozatos felújítóvágással véghasznált erdőkben mikroélőhelyek kialakítása céljából idős, őshonos hagyásfákat vagy facsoportokat kell visszahagyni.

6.1.6. Az erdőnevelések során törekedni kell az elegyfajok - kiemelten a hársak, juharok, szilek, magas köris, vadgyümölcsök - egyedei, valamint a cserjeszint kíméletére. Kerülni kell az egyenletes hálózatot kialakító, homogenizáló jellegű beavatkozásokat, törekedni kell az állományszerkezeti változatosság megtartására, illetve fokozására.

6.1.7. Az ex lege védett lápokon (pl. Kánó: Kalla-rét) található erdőkben a nevelővágások végrehajtása során az elegyfajok (például hársak, juharok, füzek, magas köris,

vadgyümölcsök) egyedei, valamint a cserjeszint cserjéi kímélendők, visszahagyandók. A lápterületeken munkagépekkel átjárni tilos.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A fakitermelésre, faanyagmozgatásra és készletezésre lehetőség szerint száraz vagy fagyott talajon kerülhet sor.

6.2.2. A mesterséges erdőfelújítások során – az akácos szerkezetátalakítását és az akác visszaszorításának esetét kivé – a vegyszeres beavatkozásokat kerülni kell.

6.2.3. Különleges madárvédelmi területen előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Császármadár (*Tetrastes bonasia*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodás során biztosítani kell a mozaikos erdőszerkezet fennmaradását vagy kialakítását.

b) Lappantyú (*Caprimulgus europaeus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.

A bokorerdő-jellegű és melegkedvelő tölgyes erdőkben erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor.

c) Közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.

A fehérhátú fakopáncs fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

d) Kígyászölyv (*Circaëtus gallicus*)

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül (a domborzati viszonyoktól függően) az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

e) Darázsölyv (*Pernis apivorus*)

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

f) Uráli bagoly (*Strix uralensis*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.

g) Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

6.2.4. A patakmenti égeresekben-füzesekben a fakitermelések során munkagépekkel átjárni nem szabad, a fakitermelési és faanyag közelítési munkákat kíméletes módon kell végrehajtani.

6.2.5. Az őshonos, lombos elegyfajok – különös tekintettel magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, törékeny fűz – és az idős faegyedek kíméletére, az idegenhonos fajok visszaszorítására a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Aegopodio-Alnetum glutinosae*, *Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae* erdőtársulások erdőnevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani.

6.2.6. A Csepleszmeggy-cserjésekkel (40A0, *Prunetum fruticosae*) közösségi jelentőségű élőhelytípussal határos erdőkben végzett fakitermelések során az erdőszegélyeket kímélni szükséges.

6.2.7. A természetes, természetszerű és származék erdőkben a növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint legalább 5 m³ álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – kiemelten közösségi jelentőségű, jelölő szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), valamint a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő havasi cincér (*Rosalia alpina*) – kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében szükséges.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	20	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem vagy csak részterülettel tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (különösen molyhos tölgy, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, magas kőris, madárcseresznye, vadalma, vadvadkörte, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90-120	90-130	90-140	100-150
3.	Gyertyános-tölgyesek mag	90-120	90-130	90-130	100-150
4.	Gyertyános-tölgyesek sarj	80-110	80-130	90-130	90-150
5.	Kocsánytalan tölgyesek mag	90-120	90-120	90-130	100-140
6.	Kocsánytalan tölgyesek sarj	80-110	80-120	90-130	80-140
7.	Gyertyánosok	70-100	80-100	80-120	80-120
8.	Cseresek	80-90	80-90	80-100	100-120
9.	Erdei és fekete fenyvesek	60-70	60-70	60-70	60-70
10.	Egyéb fenyvesek	60-80	60-90	60-90	60-90

7.3.1. A kiemelt közösségi jelentőségű, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó éger elegyes fűzes állományokat 30-40 éves vágásérettségi szakasszal kell tervezni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1200

3.	Fokozatos szálalóvágás területe	felújítóvágás tervezett és redukált	
4.	Összesen		1200

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők),
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. A fenyőszáradással érintett lucfenyvesekben előírt egészségügyi termelés mellett az állomány egészségi állapotának függvényében véghasználat is tervezhető.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.4. A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként a nem védett természeti területen található erdőkben is meg kell tervezni.

7.5.5. A hozamok hosszú távú kiegyenlítése érdekében, elsősorban tölgy főfafajú erdők esetében, egészségi állapottól függően, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel javasolt végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A természetszerű erdőgazdálkodás minél kisebb kockázatok mellett történő megvalósíthatósága érdekében indokolt az erdők – különösen a szálaló és átalakító üzemmódú erdők – feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása.

9.2. A Zabanyik-hegy Természetvédelmi Területen található erdőkben, valamint az ex lege védett lápok területén az erdészeti feltáró hálózat legfeljebb a talajfelszín megbolygatásával és idegen anyag elhelyezésével nem járó közelítőnyomok kialakításával bővíthető.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Új erdei rakodó és készletező hely nyilvántartására ott kerülhet sor, ahol az előző időszakban is gyakran készleteztek, vagy a fakitermelési lehetőségek szerint a következő években is rendszeres használatra kerül.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

1. A körzet neve

Kecskeméti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgál, így az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során általános esetben az Alföldön már hagyományos és bevált tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjztatást lehet és célszerű alkalmazni.

A körzetben nagy hányadban található határ termőhelyeken az erdő talajvédelmi funkcióit indokolt a jövőben hangsúlyosabban érvényesíteni.

Törekedni kell a védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek esetében a jelölő élőhelyek illetve fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megőrzésére, így többek között az őshonos fafajokból álló és a természeteshez közelítő szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton történő felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőkben, 2,0 hektárnál kisebb erdőrészetek lehetőség szerint ne keletkezzenek.

3.2. Az erdőtervezés során a 0,5 hektárnál nagyobb, összefüggő területű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, illetve az őshonos fafajokból álló erdőfoltokat lehetőség szerint külön erdőrészletbe kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása különösen az V-VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, nem gazdasági rendeltetésű (ide értve az őshonos fafajú kubikgödrök területén lévő erdőket és a partmenti puhafás (galéria) erdőket is), természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében indokolt, amennyiben azok hosszú távon önfenntartásra alkalmasak, jó egészségi állapotúak, és zömében őshonos, természetes úton jól sarjadó fafajokból állnak.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdészeti tájidegen főfafajú erdőket a véghasználatukat követően – amennyiben azt a termőhelyi viszonyok is lehetővé teszik – a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell felújítani. Erre akkor is indokolt sort kell keríteni, ha az adott termőhelyen az erdészeti tájban őshonos fafajokból várhatóan csak alacsonyabb záródású, felnyíló erdő létesíthető.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0), az euro-szibériai erdősztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0),
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fafajokkal (Ulmenion minoris) (91F0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők (kiemelve a puhafa ligeterdőket) előfordulási területe nem csökkenhet.

5.2.4. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők esetében – típusonként külön vizsgálva – egyenletes korosztályszerkezet elérésére kell törekedni.

5.2.5. A magas természetvédelmi értékű, az erdő számára határtermőhelyen lévő területeken, a nyáras-borókás (91N0) és erdőssztyepp (91I0) felnyíló erdők esetében biztosítani kell az élőhely folyamatos fennmaradását (pl. faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapításával).

5.2.6. Puhafás ligeterdők (91E0) vagy keményfás ligeterdők (91F0) alkotta élőhelyeken véghasználatot csak akkor szabad tervezni, ha jelölő erdei élőhely megújításának feltételei adottak, valamint azok sérülékenysége miatt fahasználatot csak az élőhelyek fenntartása, helyreállítása érdekében szabad tervezni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A sarjazzatással már nem felújítható, talajvédelmi rendeltetésű erdő felújítását – amennyiben arra lehetőség van – mesterséges módon, első változatként lombos célállománytípussal (például hazai nyaras, akác), második változatként a feketefenyves, vagy elegyes feketefenyves célállománytípussal kell megtervezni.

5.3.2. Az árvízvédelmi töltések menti védő erdősávokat a körzeti erdőtervben külön erdőrészletként kell szerepeltetni, és azokra csak a környező természeti területekre kockázatot jelentő állapot felszámolása érdekében szükséges erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.3.3. A hullámtéren elhelyezkedő, kiritkult vagy előregedett, a védelmi funkcióját már betölteni nem képes partvédelmi erdők – különösen a korábban fejesfa üzemmódban használt fűzesek – véghasználatát és erdőfelújítását meg kell tervezni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A települések belterületével határos erdőkben folytatható erdőgazdálkodásra indokolt a közjóléti erdőkre meghatározott alapelveket megfelelően alkalmazni.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelések során az intenzíven terjedő elegyfa- és cserjefajok (különösen a gyalogakác, az amerikai kőris, a zöld juhar és amerikai vadszőlő) lehetséges legnagyobb mértékű visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani. E tevékenységhez hullámtéri viszonyok között nem támogatott a vegyszerek alkalmazása. A tájidegen fajok visszaszorítása érdekében alkalmazott kezelések nem jelenthetik egyidejűleg az állomány jelentős lékesedését és nem nyithatnak teret tájidegen újulat megtelepedésének.

6.2.2. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Böhöncös, odvas faegyedek, és változatos méretű álló- és fekvő holtfák visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben, valamint a körzetben előforduló, közösségi jelentőségű, faanyaghoz kötött fejlődésű, jelölő bogárfajok (skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)), valamint a közösségi jelentőségű, jelölő madár- és denevérfajok (például fekete harkály (*Dryocopus martius*) és a tavi denevér (*Myotis dasycneme*)) állományainak megőrzése érdekében indokolt.

6.3.2. A hullámtéri magaskórós növénytársulásokkal meghatározott területek kiterjedése az erdőgazdálkodási tevékenység hatására nem csökkenhet, ezek kialakulására és fennmaradására különösen a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) valamint egyéb, az ilyen élőhelyekhez kötődő védett fajok fenntartása érdekében kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.3. A tekert csüdfű (*Astragalus contortuplicatus*) élőhelyein az erdősítést, közelítést és készletezést megfelelő kímélettel kell végrehajtani.

6.3.4. A közösségi jelentőségű jelölő növényfaj, a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és a homoki nőszirom (*Iris humilis ssp. arenaria*) élőhelyein teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Az árvízvédelmi töltések menti védősávokban található erdők elsődleges feladata és rendeltetése az árvízvédelmi töltések hullámverés elleni védelme, ezért itt zárt, elegyes és többszintű állományok fenntartása szükséges.

6.4.2. Régészeti lelőhelyet érintő erdő felújítása során tuskózást csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban lehet végezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	5	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	20	45

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Folyamatban lévő, jól záródott erdősítések esetén – elsősorban gyorsan növény lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.2. Egészséges, fenyves faállomány-típusú erdőben két alkalommal történő kis erélyű tisztítás is tervezhető.

7.2.3. A jó növekedésű, gyorsan növény, lágy lombos faállomány-típusú erdőkben, valamint akácosokban a törzskiválasztó gyérítés csökkentett eréllyel, két alkalommal is tervezhető.

7.2.4. Egészséges, jó növekedésű faállományok esetében növedékfokozó gyérítés a véghasználatot megelőzően nemes nyár esetén 5 éves, akác, hazai nyár, szilek és fenyők esetén 8 éves, tölgyek esetén 15 éves időszakra vonatkozóan már nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
2.	Kocsányos tölgyesek	80–100	90–120	100–120	100–120
3.	Cseresek	70-90	70-100	70-100	70-100
4.	Akácosok	30–40	30–45	25–40	30–45
5.	Egyéb kemény lombosok	45–80	45–80	45–80	45–80
6.	Nemes nyárasok	15–25	20–30	20–30	20–30
7.	Hazai nyárasok	30–40	35–60	40–60	35–60
8.	Nemes nyáras – hazai nyárasok	30–35	30–60	30–60	30–60
9.	Fenyő elegyes – hazai nyárasok	35–50	40–70	40–70	40–70
10.	Egyéb lágy lombosok	30–70	30–70	30–70	30–70
11.	Erdeifenyvesek	35–50	40–50	40–50	40–60
12.	Feketefenyvesek	45–60	50–70	50–70	50–70
13.	Fenyő elegyes – feketefenyvesek	40–60	40–70	40–70	40–70

7.3.1. Gazdasági rendeltetésű, 150 m³-nél nagyobb hektáronkénti fatömegű akácokban, illetve a részletben előforduló hazai nyár faegyedek sarjztatására alkalmatlan termőhelyen álló és 35%-nál nagyobb nemes nyár elegyarányú nemes nyár elegyes hazai nyárasokban véghasználat már 25 éves kortól tervezhető.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	7350
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe*	
4.	Összesen	7350

* Hiteles, és szakmailag megalapozott gazdálkodói igény esetén kísérleti jelleggel előfordulhat.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

7.5.2. Az elmúlt időszakok károsításai folytán túlzottan kiritkult, már helyre nem hozható záródású állományokat a sikeres erdőfelújítás érdekében véghasználatra kell tervezni.

7.5.3. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló, így különösen az akácos, elegyetlen erdei- és feketefenyves, valamint nemes nyaras faállománytípusú erdőben,
- b) természetes, természetszerű vagy származékerdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőre jellemző főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras vagy hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- c) sarjzatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- d) kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell előírni.

7.5.5. A faanyagtermelő rendeltetésű, feketefenyves faállománytípusú erdők felújítását – amennyiben azt a termőhely is lehetővé teszi – elsősorban őshonos fafajokkal, esetleg akácos, vagy egyéb lomb elegyes feketefenyves, vagy erdeifenyves célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.6. Az erdőfelújítások tervezése során az akácosok harmadszori sarjzathatását kerülni kell.

7.5.7. A felnyíló erdők esetében fakitermelésként csak egészségügyi termelés, készletgondozó fahasználat, valamint ha a jelenlegi állapot ismételt létrehozását eredményező, sikeres erdőfelújítás feltételei adottak, akkor az azt biztosító véghasználat tervezhető.

7.5.8. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők felújítása során tág hálózatban is fenntartható fafajok alkalmazását kell előtérbe helyezni. Amennyiben a természetvédelmi szempontok erdőszerkezet-átalakítás keretében őshonos fafajokból álló erdőfelújítás megtervezését teszik szükségessé, de a természetes állapottól jelentősen eltérő vízjárási viszonyok miatt ennek jelentős kockázatával kell számolni, akkor a kizárólag őshonos fafajokból álló távlati célállománytípus rögzítése mellett a soron következő erdőfelújítást őshonos fafajok legalább 30%-os elegyarányát biztosító, idegenhonos főfafajú célállománytípussal is meg lehet tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési beavatkozások során a fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fafajok alkotta alsó szint előretörését és fennmaradását elő kell segíteni.

8.2. Az erdőnevelési munkák során a szil, vadgyümölcs és feketegyűrű (tatár) juhar fafajú, továbbá az idegenhonos főfafajú erdőkben minden, az erdészeti tájban őshonos fafajú faegyedet – az erdőnevelési szempontok figyelembe vétele mellett – kímélni kell.

8.3. A Vásárhelyi terv által tervezett nagyvízi levezető sávok területén az erdőfelújítás sarjzatással csak az árvízi levonulást elősegítő pászták kialakítása mellett lehet végrehajtani. Ennek érdekében az erdősítés első éves korában legalább 20 méterenként 4 m széles párhuzamos nyiladékokat kell nyitni, amelyek felületét minden évben visszatérően az erdőállomány aljának feltisztulásáig a fás szárú aljnövényzettől mentesen, tisztán kell tartani. Ezen vízelvezető sávok irányát az erdőrészlet geometriai formájának és a helyi vízrajzi vízáramlásnak megfelelően az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kell kitűzni, hogy a vízelvezetés biztosított legyen.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. Fakitermelések során a faanyag felkészítése és készletezése lehetőség szerint a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, az azt határoló úton illetve nyiladékon, a rakodóként nyilvántartott, az erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló földterületen, vagy a rendkívüli helyzetek (például árvíz, erdőtűz és egyéb erdőkárok) esetén kialakított ideiglenes rakodókon történjen.

9.2. Fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell végezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

10.2. Védett és közösségi jelentőségű geofiton növények (pl. hóvirág (*Galanthus nivalis*)) élőhelyeül szolgáló erdőben fakitermelés csak február 15-ig végezhető.

10.3. A fakitermelés vegetációs időszakban való végrehajtása védett természeti területen az alábbi esetekben különösen indokolt lehet:

- a) tisztítások, továbbá nemes nyaras és nemes fűzes faállománytípusú erdőkben a gyérítések,
- b) az erdészeti tájidegen főfafajú erdőkben történő szerkezetátalakítások során a kímélendő költőfauna figyelembevételével augusztus 1-től végzett fakitermelés,
- c) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végzett fakitermelés.
- d) árvíz, viharkár, tűzkár esetében a károsítással érintett területen a további károsítások elkerülése érdekében a károsodott faanyag feldolgozása.

11. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőre jellemző főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, kocsányos tölgyes, vagy magas/magyar kőrises faállománytípusú erdők, az erdősen károsodott erdők, valamint a hullámtéren álló, és intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdők), valamint
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben , ha abban a véghasználatot követően az erdészeti tájban honos és a termőhelynek megfelelő fajokkal végrehajtott erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes kőrises, cseres, hársas, gyertyános, juharos faállománytípusú erdők).

1. A körzet neve

Kisvaszari erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlagnál magasabb. Az itt található erdők mintegy fele őshonos fajokból álló, természetszerű vagy származék erdő.

A körzetben védett természeti területen álló erdő nincs, viszont az erdők több mint egyharmada a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került.

Az erdők gazdasági funkciói a körzet erdeiben döntően érvényesíthetők, azzal a kitételrel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Az 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. A közjóléti létesítmények, berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fahasználatok során, vagy külön egyéb termelés tervezésével elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák kitermelését.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel (91H0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdők (9180);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a mészkerülő bükkösök (*Luzulo-Fagetum*), az illír gyertyános-tölgyesek (91L0), az illír bükkösök (91K0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A nem védett Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként lehetséges megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

5.2.3. Az erdőnevelések tervezése során erdei-, fekete- vagy lucfenyő főfafajú erdők esetében kiemelt figyelmet kell fordítani a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.2.4. Az egészségügyi fakitermelések korlátozására különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*) – állományainak megőrzése érdekében kell sort keríteni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

5.3.2. A talajvédelmi és mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni, többek között a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával, valamint az erdő felújulóképességének a fenntartásával.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A kijelölt, valamint rendszeresen használt turistautak közelítésre, valamint készletezésre történő használatát kerülni kell.

6.1.2. A turistajelzéseket hordozó fákat a fakitermelések során lehetőség szerint vissza kell hagyni a területen.

6.1.3. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fafajokra – vissza kell szorítani.

6.1.4. Az erdei-, fekete- vagy lucfenyő főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fafajok előretörését.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A cserjeszint védelmére a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.2. A böhöncös faegyedek és a lábon álló és fekvő holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása különösen a holt faanyaghoz kötődő fajok, így például a közösségi jelentőségű szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), remetebogar (*Osmodesma eremita*), a holt faanyagot költő- és táplálkozóhelyül használó, közösségi jelentőségű madárfajok – örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*) –, valamint a jelölő erdei denevérfajok védelme érdekében fontos.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A jelentősebb védett illetve fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Fekete gólya (*Ciconia nigra*)

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Holló (*Corvus corax*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.

A fészek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészkek 200 méteres környezetében az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos vagy átalakító üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok – kiemelten a vadgyümölcsök és a molyhos tölgy – megőrzését szolgálják.

7.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú illetve intenzíven terjedő fajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot (ha nevelővágást egyébként nem igényel), amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

7.2.3. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos nevelővágás elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet-védelmi	Egyéb védelmi

		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	95-115	105-130		105-130
3.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-110	100-120		100-120
4.	Gyertyános-kocsányos tölgyesek	90-110	100-120		100-120
5.	Kocsánytalan tölgyesek	85-105	95-115		95-115
6.	Kocsányos tölgyesek	85-105	95-115		95-115
7.	Cserések	75-95	90-100		90-100
8.	Akácosok	30-45	35-50		30-50
9.	Gyertyánosok	70-90	80-100		80-100
10.	Juharosok	60-80	70-90		70-90
11.	Kőrisesek	70-90	80-100		80-100
12.	Vörös tölgyesek, fekete diósok	60-80	70-90		70-90
13.	Egyéb kemény lombosok	50-80	60-90		50-80
14.	Nemes nyárasok	20-35	30-45		30-45
15.	Nemes fűzesek	30-45	35-50		35-50
16.	Hazai nyárasok	35-50	40-60		40-60
17.	Hazai fűzesek	35-50	40-55		40-55
18.	Égeresek	50-70	60-80		60-80
19.	Hársasok	60-80	70-100		70-100
20.	Egyéb lágú lombosok	25-60	30-70		30-70
21.	Fenyvesek	50-80	60-90		60-90

7.3.1. A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1150
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	350
4.	Összesen	1500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

- a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai füzes illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőkben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a cseres, gyertyános, hársas, juharos illetve kőrises faállománytípusú erdőkre), valamint
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Szálatalavágást a nagyobb, többé-kevésbé egykorú erdőtömbökben, elsősorban bükkös, gyertyános-kocsánytalan tölgyes, vagy jelentős bükk illetve kocsánytalan tölgy elegyű gyertyános faállománytípusú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.3. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell előírni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Álló holtfát a fakitermelés során visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.2. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok további fejlődését.

8.3. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfái a fakitermelések során kímélendők.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében az erdők feltártságának a növelése és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása – üzemmódtól függetlenül – javasolt.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

11. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

- a)* amennyiben az idős erdőre jellemző főfafajjal az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai fűzes illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdők), valamint
- b)* a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, gyertyános, hársas, juharos, kőrises faállománytípusú erdők).

1. A körzet neve

Letenyei erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben jellemzően a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló, kedvező természetességi állapotú erdők találhatók. Az erdőtervezés során fokozott figyelmet kell fordítani ennek az állapotnak a fenntartására, illetve további javítására.

A körzet erdei jó lehetőséget biztosítanak a természetkímélő erdőgazdálkodási eljárások szélesebb körű alkalmazására. Ennek megfelelően – rendeltetéstől függetlenül – csökkenteni szükséges a tarvágások és ebből következően a mesterséges erdőfelújítások arányát.

A körzet egyes területein az intenzíven terjedő fafajok – elsősorban az akác – veszélyezteteti az őshonos fafajok állományait, ezért kiemelt feladat azok terjedésének megállítása, a folyamat visszafordítása. Az ehhez szükséges nevelővágásokat minden esetben meg kell tervezni. Az erdőfelújítások tervezése során a szerkezetátalakítás előírását a rendeltetés, a természetvédelmi célok és a gazdálkodási viszonyok figyelembe vételével – lehetőség szerint az erdőgazdálkodó egyetértése mellett – egyedileg szükséges mérlegelni.

A határ-termőhelyen álló, labilis egészségi állapotú, extrazonális bükkös állományok tervezésénél a várható változásokra okvetlenül figyelemmel kell lenni. Alapelv, hogy a terv elegenden bükkösök helyett elegyben gazdag állományok létrehozását célozza meg, s ha a feltételek ehhez adottak, akkor a főfafaj ne bükk, hanem kocsánytalan tölgy legyen.

Átmeneti erdők, kultúrerdők és faültetvények esetében a gazdálkodókat ösztönözni kell a természetességi állapot javítására.

A klímaváltozás és szűkár következtében pusztuló és tovább nem fenntartható lúcfenyvesek véghasználatát és szerkezetátalakítását minden indokolt esetben meg kell tervezni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A szálaló vagy átalakító üzemmódra tervezett területeken lehetőség szerint nagyobb erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

3.2. A tervezés során törekedni kell arra, hogy a véghasználatok után mikroélőhelyként visszahagyandó nagyobb hagyásfa csoportok területe külön erdőrészetben legyen leválasztva. A hagyásfacsoportok kialakítása a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével történjen.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Átalakító üzemmódmegállapítása elsősorban természetvédelmi, vagy Natura 2000 hálózat részeként kijelölt területen álló erdőkben javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot a források és vízfolyások védőzónájában, a lápokon és azok védőzónájában található, valamint az egyéb védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, elegyes, hosszú távon állékony erdők esetében indokolt megállapítani.

4.3. Nem vágásos üzemmód esetén az erdőtervezés kiemelt szempontja a természetességi állapot, a rendeltetés és az üzemmód összhangjának megteremtése.

4.4. A szálaló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a vizes élőhelyek védelmére.

5.1.2. A Vétyem erdőrezervátum magterületeként tervezett erdőrészekben a természetes folyamatok érvényesülésének biztosítása érdekében erdőgazdálkodási tevékenység legfeljebb a természetvédelmi célokkal összhangban, például intenzíven terjedő fa-, illetve cserjefajok visszaszorítása érdekében tervezhető. Az erdőrezervátum védőzónájaként tervezett erdőrészekben csak a magterület védelmét, és az erdők természetességi állapotának fenntartását, illetve lehetőség szerinti javítását eredményező erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.1.3. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő, a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők területének legalább 25%-án – elsődlegesen az intenzíven terjedő fafajokból álló erdőkben, illetve a patakvölgyek üde termőhelyeire telepített fenyvesekben – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

5.1.4. Az akác kivételével az intenzíven terjedő fafajokból (különösen zöld juhar, bálványfa) álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.

5.1.5. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő akác főfafajú erdők területének 30%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), illír bükkösök (91K0), valamint illír gyertyános tölgyesek (91L0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. A talaj- és lágyszárú szint elemei, az erdőklíma és a társulások alkotóelemei megőrzése, az élőhely-változás ütemének mérséklése érdekében a véghasználatot és erdőfelújítást lehetőség szerint minél hosszabb átfutási idővel kell megtervezni.

5.2.4. Az erdőfelújítások tervezése során törekedni kell az őshonos fafajokból álló, elegyes erdők létrehozására.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A természetes, természetszerű vagy származék erdőből a megjelenő akác faegyedeket mielőbb el kell távolítani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Odvas fák, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása a területen különösen a közösségi jelentőségű nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), pisze denevér (*Barbastella barbastellus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) valamint a jelölő madárfajok (például a közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), a fekete harkály (*Dryocopus martius*) élőhelyéül szolgáló erdőben indokolt.

6.2.2. Az erdőszegélyek kialakulását és fennmaradását különösen a csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) élőhelyén kell biztosítani. Utóbbi faj élőhelyén a fakitermelések során a 0,5-1,5 méter magasságú cserjéket is vissza kell hagyni a területen.

6.2.3. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén (91E0) különös hangsúlyt kell fektetni az elegyen előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására.

6.2.4. Tölgyes illetve bükkös erdőből a kitermelt faanyagot lehetőség szerint a vegetációs időszak megkezdéséig el kell szállítani a területről, mivel egyes közösségi jelentőségű bogárfajok (például nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászincér (*Morimus funereus*)) petézéskor előnyben részesítik a területen hagyott farakásokat.

6.2.5. Az akác visszaszorítása, illetve terjedésének megakadályozása céljából a természetvédelmi szempontok függvényében vegyszeres kezelés is végezhető.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai.

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15– augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Holló (*Corvus corax*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.

A fészek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

d) Szürke gém (*Ardea cinerea*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A telep szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

6.3.2. A fokozottan védett, illetve védett, hagymás, rizómás, gyöktörzsos növények élőhelyein erdőgazdálkodási tevékenység csak fagyott, vagy kiszáradt talajviszonyok mellett végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha^*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	30	60
3.	Növedékfokozó gyérítés	40	110

*A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Többszintű erdők esetében a felső szintben nagyobb erélyű beavatkozást indokolt tervezni.

7.2.2. A kétszintes állományok gyérítésénél az alsó szintre csak kivételes indokkal tervezhető fakitermelés.

7.2.3. Ha az erdő faállományának tőszáma 20%-nál nagyobb mértékkel meghaladja a véghasználatra elérni kívánt értéket, akkor húsz évnél kisebb vágásérettségi mutató esetén is indokolt a növedékfokozó gyérítés tervezése.

7.2.4. A vágásérettségi kort még nem elérő erdő részterületén előforduló vágásérett akác csoportos kitermelését 0,5 ha-t meghaladó egybefüggő terület esetén véghasználat, egyéb esetben nevelővágás keretében kell megtervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			

	neve	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
2.	Bükkösök	100-120	100-130	100-140	100-140
3.	Kocsánytalan tölgyesek	110-120	110-140	100-150	110-140
4.	Elegyes kocsánytalan tölgyesek	110-130	110-140	110-150	110-150
5.	Kocsányos tölgyesek	100-110	100-120	100-130	100-130
6.	Elegyes kocsányos tölgyesek	100-130	100-140	100-150	100-150
7.	Cserések	70-100	80-110	90-110	90-110
8.	Akácosok	30-40	30-50	30-50	30-50
9.	Gyertyánosok	70-90	80-100	80-100	70-90
10.	Mézgás égeresek	50-70	60-80	60-80	60-80
11.	Erdeifenyvesek	70-100	80-110	80-110	80-110
12.	Lucfenyvesek	30-50	50-60	40-50	50-60

A vágásérettségi szakaszok alsó határai talajhiba esetére, legyengült, pusztuló faállományú erdőkre, és olyan erdőrészekre való tekintettel kerültek megállapításra, melyek felújítóvágása már a 2012. december 31-én lejáró erdőterv hatálya alatt megkezdődött. Egyéb esetben a vágásérettségi szakasz a megadott intervallum közepétől értendő.

7.4. Az egyes véghasználatok 10 évre vonatkozó keretszáma

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

- természetszerű vagy származék erdőben, ha az a kedvezőtlen termőhelyi adottságok, vagy az idős faállomány jelentős egészségügyi állapotromlása miatt, vagy egyéb okból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdők),

- b) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követőenfafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, cseres, juharos, kőrises, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők), valamint
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdők vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Gyenge, erodált termőhelyeken, meredek oldalakban az akác sarjztatása egyes esetekben indokolt lehet.

7.5.3. Tölgyesek fokozatos felújítóvágásának teljes folyamatát célszerű egy erdőtervi időszakra megtervezni. Ennek érdekében, ha az idős faállomány a tervezési ciklus során nem éri el a vágáérettségi korát, akkor abban fokozatos felújítóvágás bontóvágást sem javasolt tervezni, ellenkező esetben viszont javasolt a fokozatos felújítóvágás végvágására is lehetőséget biztosítani.

7.5.4. A véghasználatok tervezése során legalább 0,5 hektár kiterjedésű hagyásfa csoportok (mikroélőhelyek) visszahagyására kell törekedni. Egymással szomszédos, véghasználatra tervezett erdőrészek esetében a hagyásfa csoportokat összevontan is ki lehet alakítani.

7.5.5. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódot védelmi vagy közjóléti rendeltetésű erdőkben, az üzemmód bevezetésére alkalmas faállományviszonyok esetén javasolt megállapítani.

7.5.6. Mesterséges erdőfelújítások esetében egyik változatként a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajkból álló célállománytípust kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A mikroélőhelyként tervezett hagyásfa csoportok kialakítását már a nevelővágások során meg kell kezdeni, és azokban a faegyedek hosszú távú állékonyságát elősegítő erdőnevelési beavatkozásokat kell végezni.

8.2. Kocsányos tölgyesek természetes felújítása során a fényigényes újulat életben tartásához erős bontás szükséges. Az újulat kímélete és a törzsminőség romlása miatt a végvágás egy-két évnél tovább nem késleltethető.

8.3. A nevelővágások végrehajtása során törekedni kell az erdőtársulásokat kísérő, értékes elegyfajok (például: hársak, kőrisek, szilek, berkenyék, madárcseresznye) megőrzésére.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szakmai elvárásoknak megfelelő erdőgazdálkodás érdekében a rendeltetéseknek megfelelő szempontok figyelembe vétele mellett az erdészeti feltáróúthálózat fejlesztése illetve korszerűsítése javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A terepi anyagmozgatás során törekedni kell a védett természeti értékek megőrzésére, valamint a források, az erdei vízfolyások és a vízbázisok védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A felsorolt védett növények élőhelyein a vegetációs időszak eleje vagy vége az alábbiak szerint eltér:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	február 1-től kezdődik,
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i> aggr.)	február 1-től kezdődik,
Tavaszi tözike (<i>Leucojum vernalis</i>)	február 15-től kezdődik,
Kisvirágú hunyor (<i>Helleborus dumetorum</i>)	február 15-től kezdődik,
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 15-től kezdődik,
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 15-től kezdődik,
Turbánliliom (<i>Lilium martagon</i>)	július 1-től szeptember 30-ig tart
Zalai bükköny (<i>Vicia oroboides</i>)	április 1-től júniusig tart
Kockásliliom (<i>Fritillaria meleagris</i>)	március 1-től május 31-ig tart
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	július 1-től szeptember 30-ig tart

1. A körzet neve

Pápai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben a védelmi és közjóléti rendeltetésű erdők aránya alacsony. Emiatt a körzeti erdőtervezés során nagyobb hangsúlyt kaphat az erdőgazdálkodás fenntarthatósága, valamint az erdő további funkciói érvényesülése mellett lehetséges haszonvételek biztosítása.

A körzeti erdőtervben az erdők hozamainak gazdaságos kihasználása mellett lehetővé kell tenni az erdők természetességi állapotának javítását. Ennek érdekében a tervezés kiemelt feladata a távlati célállomány, a természetességi állapot minél pontosabb megállapítása, valamint a gazdálkodó által választott üzemmódon belül a legcélravezetőbb tevékenységek meghatározása.

A települések közelében lévő erdők esetében a gazdálkodó érdekeivel összhangban a településvédelmi és közjóléti szempontok fokozottabb érvényesítésére kell törekedni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az egymás mellett elhelyezkedő állami erdőgazdasági társaságok, illetve egyéb erdőgazdálkodók üzemi területeit képező erdőket, valamint a természetben nem összefüggő erdőfoltokat külön erdőtagokba kell sorolni.

3.2. A Rába folyó külön jogszabály szerinti parti sávjában, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávjában erdőrészlet nem alakítható ki, az e területeken található erdőtervezendő területeket a körzeti erdőtervben alapesetben nyiladékként, illetve meglévő egyéb részlethez csatolva kell szerepeltetni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Fenyves, akácos, illetve nemes nyáras faállománytípusú erdőre vonatkozóan faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód nem állapítható meg. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot emellett az égeresek és a fűzesek esetében is – tekintettel a víz hatásához kötődő termőhelyi viszonyaikra – csak körültekintően javasolt megállapítani, mivel vízhatáshoz kötődő termőhelyeikben rövid idő alatt is jelentős változások következhetnek be, így kezelés nélküli fennmaradásuk bizonytalan lehet.

4.2. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a természetvédelmi vagy közjóléti rendeltetésű erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Erdőszerkezet átalakítás kizárólagos előírása ebben a tervezési időszakban a rendelkezésre álló adatok alapján nem szükséges.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy
- b) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

5.2.2. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános-tölgyesek (91G0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.3. A meglévő közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek kiterjedését és természetességi állapotát fenn kell tartani.

5.2.4. A körzeti erdőtervezések során arra kell törekedni, hogy a jelölő erdei élőhelytípusokból az egyes átfedő Natura 2000 területeken arányos mértékben és eloszlásban mindig legyen idős erdő. A tölgyes faállománytípusú, 80 évnél idősebb erdők aránya a jelenlegi mértékhez viszonyítva nem csökkenhet.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A kijelölt turistautak jelzéseit hordozó fákat a fakitermelések során lehetőség szerint kímélni kell.

6.1.2. A kijelölt turista utakon való közlekedés akadályoztatása esetén gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és ideiglenes elkerülő nyomvonal kijelöléséről.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A hagyasfák helyett a hagyasfa csoportokat, ligeteket kell előtérbe helyezni a nagyobb egybefüggő véghasználati területek létrejöttének megakadályozására. Elhelyezkedésük épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

6.2.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az őshonos, lombos elegyfajok – különös tekintettel a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és madárcseresznye – és az idős faegyedek kíméletére, az idegenhonos fajok visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A Rába folyó medrében, valamint külön jogszabály szerinti parti sávjának, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávjának fátlan állapotban tartásáról a szomszédos erdő soron következő fakitermelése során illetve egyéb termelés keretében folyamatosan gondoskodni kell.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A védett és fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

- e) Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*), kék galamb (*Columba oenas*) erdei pacsirta (*Lullula arborea*), bajsos sármány (*Emberiza cia*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

A fehérhátú fakopáncs fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzem módú, valamint természetes, természet szerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D	E
1.	Fafajok	Előhasználati módok			
		Törzskiválasztó gyérítés		Növedékfokozó gyérítés	
		min.	max.	min.	max.
		m ³ /ha			
2.	Tölgyek	10	45	30	70
3.	Cser	15	45	35	70
4.	Gyertyán	20	45	40	60
5.	Akác	10	35	30	50
6.	Egyéb keménylomb	20	50	40	70
7.	Nemes nyárok	25	55	45	60
8.	Hazai nyárok	20	45	30	50
9.	Égerek	20	50	35	70
10.	Egyéb lágylomb	15	50	40	60
11.	Erdeifenyő	20	40	40	60
12.	Feketefenyő	20	45	40	65
13.	Egyéb fenyő	20	50	45	75

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.1.2. Átalakító üzem módú erdők esetében a 7.1.1. alpontban foglaltak az irányadók, annyi eltéréssel, hogy felső határértékként az ott feltüntetett maximális értékek 150 %-át kell tekinteni.

7.1.3. A legyengült egészségi állapotú fenyvesekben, különösen alacsony záródás esetén erősebb egészségi termelés tervezése indokolt.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A lomb elegyes fenyvesekben és lomb elegyes akácosokban a nevelővágások során a nem intenzíven terjedő lombos fafajok lehetséges kíméletével azok elegyarányának növelésére kell törekedni.

7.2.2. Az erdőneveléseket az elegyfajok – különösen a berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadvadkörte, szilva, fehér és szürke nyár – lehetséges kíméletének elősegítésével kell tervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	100-110	100-120	110-130	110-130
3.	Gyertyános- tölgyesek	90-110	90-110	100-120	100-120
4.	Kocsánytalan tölgyesek	90-100	90-110	100-120	100-110
5.	Kocsányos tölgyesek	85-105	90-110	100-120	95-110
6.	Cserések	80-95	80-100	90-100	90-110
7.	Molyhos tölgyesek	-	90-110	100-120	100-130
8.	Akácosok	25-40	35-40	30-40	25-50
9.	Gyertyánosok	70-80	70-90	80-90	80-100
10.	Juharosok	60-80	70-90	80-100	70-90
11.	Kőrisesek	80-90	80-100	90-110	80-100
12.	Egyéb keménylombosok	70-90	70-90	80-100	80-100
13.	Nemes nyárasok	25-35	-	-	30-45
14.	Hazai nyárasok	40-50	40-60	50-70	50-70
15.	Fűzesek	40-50	40-60	50-60	40-60
16.	Égeresek	55-75	60-75	60-80	60-80
17.	Hársasok	70-85	70-90	80-100	80-100
18.	Egyéb lágylombosok	60-80	70-90	70-90	70-90

19.	Erdeifenyvesek	60-80	60-80	70-90	70-90
20.	Feketefenyvesek	60-80	70-90	70-90	70-90
21.	Egyéb fenyvesek	50-70	60-80	60-80	60-80

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2500
3.	Fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	900
4.	Összesen	3400

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló, így különösen az akácos, elegyetlen erdei- és feketefenyves, lucfenyves, egyéb fenyves, valamint nemes nyáras faállománytípusú erdőben,
- természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras vagy hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- a sarjatzatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

7.5.2. Erdőfelújítások tervezése során lehetőség szerint elegyes célállománytípusokat kell alkalmazni.

7.5.3. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén kétféle erdőfelújítási lehetőséget kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével javasolt kijelölni.

8.2. A véghasználattal érintett erdőrészletekben egyéb indokoltság hiányában nem kell hagyásfákat vagy hagyásfa csoportokat visszahagyni az alábbi esetekben:

- a 2,0 hektárnál kisebb területű, zárvány erdők véghasználata esetén,
- amennyiben a véghasználat során adott fafajú faegyedeket vissza kell hagyni a területen (például akácosok, fenyvesek esetében az egyéb lomb elegyfajokat),
- a kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdők véghasználata során, valamint

d) ha az erdőrészlet véghasznált részterületeinek az összefüggőségét idős fákból álló sávokkal illetve csoportokkal kell megszakítani.

8.3. Az erdőnevelési munkák során a berkenye, a madárcseresznye, a vadalma, a vadkörte, a szil, a fehér nyár, a szürke nyár faegyedeket az arra alkalmas termőhelyeken lehetőség szerint kímélni kell.

9. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

9.1. A körzetben a vegetációs időszak április 1-től szeptember 1-ig tart.

9.2. A felsorolt védett növények élőhelyein a vegetációs időszak eleje vagy vége az alábbiak szerint eltér:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	február 1-től kezdődik,
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i>)	február 1-től kezdődik,
Tavaszi tözike (<i>Leucojum vernalis</i>)	február 15-től kezdődik,
Májvirág (<i>Anemone hepatica</i>)	február 15-től kezdődik,
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 15-től kezdődik,
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 15-től kezdődik,
Halvány sáfrány (<i>Crocus vittatus</i> Schloss. et Vuk.)	február 15-től kezdődik,
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	szeptember 30-ig tart.

1. A körzet neve

Somogyvári erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben található erdők 6%-a védelmi (2% természetvédelmi), 3%-a pedig közjóléti, 91%-a pedig gazdasági elsődleges rendeltetésű erdő. A körzet erdeinek hozzávetőlegesen az egynegyede továbbá Natura 2000 területként került kijelölésre, ami a természetvédelmi szempontok jelentőségének növekedésére utal.

A körzetben az erdőtervezés célja az erdők elsődleges és további rendeltetéseiből következő szempontok érvényre juttatása, kiemelt figyelemmel védett természeti területeken a természetvédelmi szempontok érvényre juttatására, illetve Natura 2000 területeken a jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartását és megőrzését elősegítő gazdálkodás feltételeinek biztosítására.

A védelmi rendeltetésű erdőkben arra kell törekedni, hogy a védelmi szempontok érvényre juttatása mellett a lehetséges haszonvételek biztosítottak legyenek az erdőgazdálkodók számára.

A körzetben kiemelten kell figyelni a Balaton törvényben megfogalmazottak érvényre jutására is. Tervezés során egyedi, a közjóléti és tájmegőrzési szempontokat is figyelembe vevő eljárásokat kell alkalmazni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A véghasználatra tervezhető, gazdasági rendeltetésű erdőben a körzeti erdőtervezés során átlagosan 5 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni. Vágásos üzem módú, véghasználati korú erdőben az erdőrészetek kialakítása során tekintettel kell lenni a véghasználat területi korlátaira is, így törekedni kell a legfeljebb 3 vagy 5 hektár területű erdőrészetek kialakítására.

3.2. Az átalakító üzem módú erdőkben lehetőség szerint 5-15 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

3.3. A források és a természetes vízfolyások védőzónájaként, egy famagasságnyi szélességben védelmi rendeltetésű erdőrészetek kialakítása célszerű.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Az 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, a lápokon és a lápok védőzónájában található erdők esetében indokolt megállapítani.

4.3. A szálaló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. A körzeti erdőtervezés során a közjóléti rendeltetéseket az érvényes fejlesztési tervek tartalma, illetve a tulajdonos (erdőgazdálkodó) szándékai szerint javasolt felülvizsgálni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, az idős faállomány egészségügyi állapota, illetve az erdőszerkezet-átalakítás végrehajtása azt indokolja, vagy szükségessé teszi, a lehető legkisebb erdőfelújítási területeket eredményezve tarvágás is tervezhető.

5.2.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőekben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, az erdőfelújítás tervezése során erdőszerkezet-átalakítás előírása indokolt, lehetőség szerint természetes mag eredetű erdőfelújítással.

5.2.3. A vágásos üzemmódú erdőkben a leendő hagyásfa csoportokat már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani, amelyekben a további erdőnevelési feladat a visszahagyandó fák állékonyságának növelése.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az illír gyertyános-tölgyesek és a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.3.2. A faanyagtermelő rendeltetésű erdőrészletek esetében a Natura 2000 elsődleges rendeltetés megállapítása azoknál az erdőrészleteknél indokolt, amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhely vagy faj található.

5.3.3. A véghasználatok tervezése során hagyásfa csoportokat, vagy a vágásos üzemmódú erdők közé ékelődően vágásokkal nem érinthető, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészleteket javasolt kialakítani.

5.3.4. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőrészek véghasználata során a tarvágást lehetőség szerint kerülni kell.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A gyenge termőhelyen álló, talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

- a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel kell tervezni;
- b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítógátat vagy szálalógátat kell alkalmazni;
- c) az akácosok erdőszerkezet-átalakítása során javasolt a teljes átalakítást két felújítási ciklus során előírni. Első alkalommal ennek megfelelően akác elegyes célállománytípusú erdőfelújítást indokolt előírni.

5.4.2. A mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőnevelések tervezésekor az elegyességet, valamint a zárt erdőszerkezet és az erdő állékonyságának megőrzését kell elsődlegesen figyelembe venni.

5.4.3. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben a funkcióhoz illő fafajválasztás (esetleg tájidegen, de nem intenzíven terjedő elegyfajok alkalmazásával), elegyes állományok létrehozása, a véghasználatok térben és időben több ütemben történő végrehajtása, , valamint a vágásérettségi szakaszon belüli magasabb vágásérettségi kor meghatározása a fő tervezési szempontok.

5.4.4. Műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben a faállomány funkcióhoz illeszkedő szerkezetének megőrzése valamint a közlekedés biztonságának a folyamatos fenntartása az elsődleges erdőtervezési szempontok. Ennek érdekében mérsékelt erélyű nevelővágások, részterületes véghasználatok, valamint szükség esetén egészségügyi termelések tervezése indokolt.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Kerülni kell a kijelölt turistautak közelítésre, készletezésre történő használatát.

6.1.2. A fakitermelések során a kijelölt turistaútvonalak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell.

6.1.3. A kijelölt vagy rendszeresen használt turistaútvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (például kerítés építése, fakitermelés) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és a megfelelő kerülő útvonalak kijelöléséről.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelések során az erdőtársulások kísérő őshonos elegyfajok közül különösen a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és a madárcseresznye kíméletére kell fokozottan figyelemmel lenni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Amennyiben az nem eredményez balesetveszélyt, a döntések során felrepedt fák csonkjait — javasolt holtfaként visszahagyni a területen.

6.3.2. A jelölő erdei élőhelytípusokba sorolható erdőkben a nevelővágásokat javasolt egyenlőtlen eréyekkel végrehajtani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű jelölő madárfajok fészkelőhelyének biztosítása érdekében törekedni kell a cserjeszint és az erdőszéli cserjés sávok fenntartására.

6.3.4. A pannon molyhos tölgyes élőhelyek (91M0) fenntartására, azok kiterjedésének lehetőség szerinti növelésére kiemelt figyelmet kell fordítani.

6.3.5. Az illír gyertyános-tölgyesek, és pannon cseres-tölgyesek esetében a jelölő élőhelytípus fenntartása mellett a minél folyamatosabb erdőborítottságra is törekedni kell.

6.3.6. Őshonos fafajokból álló, fekvő holt fa folyamatos jelenlétének biztosítására különösen a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) állományainak megőrzése érdekében kell törekedni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben a véghasználatokat az erdőfelújítások sikerességét is figyelembe véve, több ütemben javasolt végrehajtani.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Békászó sas (*Aquila pomarina*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

d) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. - augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

e) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	15	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Növedékfokozó gyérítés – a hosszú vágásfordulójú fafajoknál (tölgy, cser, bükk, gyertyán) a véghasználat előtt 15-20, a rövid vágásfordulójúaknál pedig 10 éven belül nem tervezhető.

7.2.2. Növedékfokozó gyérítési korú állományokban a körzeti erdőterv érvényességi időszakára több gyérítés csak rendkívüli okból, például a megfelelő erdő szerkezet kialakítása érdekében az átalakító üzemmódú erdőrészek esetében, alkalmanként kisebb eréllyel tervezhető.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítés és egészségügyi fakitermelés egy erdőrészletben egy erdőtervezési cikluson belül nem tervezhető.

7.2.4. Lomb elegyes akácosokban és lomb elegyes fenyvesekben a nevelővágásokat a meglévő őshonos lombos elegyfajok kíméletét biztosító erélyekkel kell tervezni.

7.2.5. Az erdőnevelések tervezése során az intenzíven terjedő elegyfajok (különösen bálványfa) visszaszorítására fokozott figyelemmel kell lenni. A már magtermőre fordult bálványfák és bálványfa foltok visszaszorítását idősebb erdők esetében többszöri visszatérést biztosító egyéb termelésként indokolt megtervezni.

7.2.6. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkben készletgondozó használat nem tervezhető.

7.2.7. Az erdőnevelési munkák során az értékes elegyfajok, például berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadvörte, szilek, esetenként a hazai nyarak faegyedeit kímélni kell.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
2.	Bükkösök	90-110	100-150	110-150	110-150
3.	Gyertyános-tölgyesek	90-110	100-150	110-150	100-150
4.	Kocsánytalan tölgyesek	85-105	90-150	100-150	90-150
5.	Kocsányos tölgyesek	80-100	90-150	100-150	90-150
6.	Cseresek	70-90	85-130	100-150	85-130
7.	Molyhos tölgyesek	90-110	100-150	100-150	90-140
8.	Akácosok	30-40	40-50	30-40	40-55
9.	Gyertyánosok	70-90	90-150	90-150	90-120
10.	Juharosok	70-95	100-150	100-150	85-130
11.	Kőrisetek	70-95	100-150	100-150	85-130
12.	Egyéb kemény lombosok (nem intenzíven terjedő)	60-80	80-100	70-100	80-100
13.	Egyéb kemény lombosok (intenzíven terjedő)	35-50	40-60	30-40	40-60
14.	Nemes nyárasok - nemes füzesek	15-40	20-40	15-30	20-40
15.	Hazai nyárasok	40-55	40-65	45-65	40-65
16.	Füzesek	30-45	40-60	40-60	40-60
17.	Égeretek	50-65	60-70	60-80	55-65
18.	Hársasok	60-90	80-120	80-120	70-100

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
19.	Nyíresek	30-50	40-60	40-60	40-60
20.	Egyéb lágy lombosok (Bálványfa is)	15-40	15-45	15-50	15-50
21.	Erdeifenyvesek	50-80	60-90	50-80	60-90
22.	Feketefenyvesek	50-70	60-90	50-70	60-90
23.	Lucfenyvesek	35-45	40-60	30-40	35-50
24.	Egyéb fenyvesek	50-70	60-90	40-60	50-80

7.3.1. A megállapított vágásérettségi szakaszok a sarj- és a mageredetű állományokra egyaránt vonatkoznak annyi megkötéssel, hogy a vágásérettségi kor sarjeredetű állományokban a szakasz alsó határához, a mageredetű állományokban pedig annak felső határértékéhez közelítsen.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	4000
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	4000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A Balaton kiemelt üdülőkörzethez tartozó települések közigazgatási területén kijelölt ökológiai magterületre eső, illetve ökológiai folyosóhoz tartozó erdőrészek erdőfelújítási előírása keretében a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló célállománytípust egyik lehetőségként minden esetben meg kell tervezni.

7.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- az erdőszerkezet-átalakítással fafajcserére tervezett, nem megfelelő termőhelyen álló cseres, hársas vagy kocsányos tölgyes faállománytípusú erdőben,
- a természetes mag eredetű erdőfelújításra termőhelyi okokból kifolyólag igazoltan alkalmatlan mézsgás égeres, hazai nyáras vagy hazai füzes faállománytípusú erdőben, valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.3. A tölgyes és cseres főfafajú erdőkben fokozatos felújítógátást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, általában egyszeri, egyenletes, legfeljebb 50%-os bontással, majd az újulat megjelenését követően, egy menetben történő végvágással indokolt tervezni. Ennek megfelelően a tölgyesek és cserések esetében a fokozatos felújítógátás teljes folyamatát célszerű egy erdőtervi időszakra megtervezni.

7.5.4. Az erdei- és feketefenyves faállományok erdőszerkezet-átalakítása, ha abban a gyertyán, a cser, a hárs, vagy az erdészeti tájban őshonos egyéb kemény lombos fafaj megjelent, több vágásérettségi ciklusra elnyújtottan is tervezhető.

7.5.5. A körzet Belső-Somogyi részén a lápok és lápok védőzónáját képező erdők, valamint a gyenge homoki területeken álló erdők, a Külső-Somogyi részén pedig a gyenge löszkibúvásos termőhelyen álló erdők felnyíló erdőként tervezhetők.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú, nem a termőhelyén álló, elegyetlen, átmeneti erdő, kultúrerdő, vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben, melyben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként az őshonos fafajok minden egyedét – függetlenül azok méretétől és elhelyezkedésétől – meg kell hagyni.

8.2. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi szempontokkal összhangban a véghasználatok megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. A hagyásfa csoportokat – többek között – javasolt úgy kialakítani, hogy azok a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására szolgáljanak.

8.4. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a véghasználattal érintett erdőrészlettel határos, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőket, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

8.5. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.6. 2,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni hektáronként.

8.7. Álló holtfát a balesetveszély elkerülése érdekében a turisták által látogatottabb területeken nem szabad visszahagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében indokolt az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása.

9.2. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett vágásos üzemmódú erdőkben az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítő nyom hálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Vizes élőhelyeken keresztül közelítés és szállítás nem végezhető.

10.2. Erdei rakodó az erdőtervben is rögzítetten védett növények élőhelyeül szolgáló tisztásokon, gyepeken, továbbá vizes élőhelyeken és ezek közvetlen környezetében nem létesíthető.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A felsorolt védett növények élőhelyein a vegetációs időszak eleje vagy vége az alábbiak szerint eltér:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	január 15-től kezdődik
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i>)	január 15-től kezdődik
Tavaszi tözike (<i>Leucojum vernum</i>)	február 1-től kezdődik
Májvirág (<i>Anemone hepatica</i>)	február 1-től kezdődik
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 1-től kezdődik
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 1-től kezdődik
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	október 15-ig tart

12. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, hazai füzes, égeres faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdőfoltok), valamint
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú, természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes hársas vagy kocsányos tölgyes faállománytípusú erdők).

1. A körzet neve

Szécsényi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek közel háromnegyede gazdasági rendeltetésű, faanyagtermelést szolgáló erdő. A körzeti erdőtervezés kiemelt célja ezekben az erőkben a fenntartható erdőgazdálkodás keretében lehetséges haszonvételek optimális megtervezése. Ahol pedig az erdő egyéb funkcióit is megfelelően érvényre kell juttatni, ott az erdei haszonvételi lehetőségeket azokkal összhangban szükséges meghatározni.

Az erdőtervezés során biztosítani kell a táj jellegzetes arculatának, kedvező természeti tulajdonságainak és természeti értékeinek, valamint kultúrtörténeti értékeinek megőrzését, az erők természetességi állapotának, sokféleségének, értékes génállományának fenntartását, illetve fokozatos javítását, bővítését, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az erdő részletek megosztásánál, illetve kialakításnál az új erdő részlet határait védett természeti területen illetve Natura 2000 területen lehetőség szerint a természetes erdőállomány-típus határok mentén kell kialakítani.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A védelmi célok függvényében a faanyagtermelést nem szolgáló üzem módot különösen a melegkedvelő tölgyesek (*Corno-Quercetum*), a hársas-körises sziklaerdők (*Tilio-Fraxinetum*), molyhos tölgyes bokorerdők (*Ceraso-Quercetum*) és a podagrafüves égerligetek (*Aegopodio-Alnetum*) esetében indokolt megállapítani.

4.2. Szálas üzem módra való átállás érdekében átalakító üzem módot elsősorban védett természeti területen álló bükk, valamint kocsánytalan tölgy főfajú állományokban javasolt megállapítani. Az erdő faállomány-viszonyai alapján szálas üzem mód azonnali tervezése a körzetben nem várható.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erők

5.1.1. A Kelet-cserhádi Tájvédelmi Körzet területén az akác visszaszorítása kiemelt természetvédelmi szempont.

5.1.2. Nem őshonos főfafajú erdők véghasználatát követően az erdőfelújítást erdőszerkezet-átalakítás kizárólagos előírásával kell tervezni. Az akácosok esetén jól árnyaló fafajokból álló átmeneti célállomány alkalmazására is sor kerülhet. Idegenhonos fafajok tervezését azonban még elegyfajként is kerülni kell.

5.1.3. Nem őshonos főfafajú erdők véghasználatakor hagyásfákat, hagyásfa facsoportokat lehetőség szerint az erdőrészletben előforduló őshonos fafajok állékony egyedeiből kell visszahagyni.

5.1.4. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő, az erdészeti tájban őshonos főfafajú, akácelegyes erdők felújítása során az akác ismételt elegyedését meg kell akadályozni. Ennek érdekében akácelegyes célállomány nem tervezhető, és az akácos foltokat az erdőfelújítás során fel kell számolni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba sorolható erdő található.

5.3.2. A molyhos-tölgyes (91H0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek erdői (9180) jelölő erdei élőhelybe tartozó erdőkben a közösségi jelentőségű fajok védelme érdekében fakitermelés nem tervezhető.

5.3.3. Az égeres és kőrises ligeterdőkben (91E0) az élőhely különleges érzékenysége miatt javasolt a minél folyamatosabb erdőborítás fenntartása.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során őshonos fafajú állományokban az intenzíven terjedő fafajokat mechanikai, szükség esetén kémiai módszerekkel vissza kell szorítani.

6.1.2. A hagyásfa-csoportok területe a véghasználatot követően fakitermeléssel, közelítéssel, készletezéssel, cserje- és bozótirtással nem érinthető.

6.1.3. A fakitermelések végrehajtása során a védett gerinctelenek, odúlakó madarak és emlősök szaporodó- és élőhelyének megóvása érdekében az erdőben előforduló, a faállománynál egy vágásfordulóval idősebb hagyásfák továbbra is visszahagyandók.

6.1.4. Véghasználatra kerülő erdőrészekben hagyásfaként lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos, lehetőség szerint kocsánytalan tölgy fafajú faegyedek hagyandók vissza.

6.1.5. Védett természeti területen található erdőtársulások esetén az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell végrehajtani, hogy azok elősegítsék az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például hegyi juhar, korai juhar, tatár juhar, hegyi szil, kislevelű hárs, nagylevelű hárs, magas kőris, virágos kőris, madárcseresznye, házi berkenye, barkóca berkenye, vadvadkörte, vadalma, kecskefűz és a rezgőnyár) megőrzését.

6.1.6. A Kelet-cserhádi TK területén található idős, természet szerű erdők – kiemelten a bükkösök, a gyertyános-tölgyesek, a cseres-tölgyesek, a molyhos tölgyesek, a sziklaerdők és patakmenti ligeterdők – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása különösen az idős erdőkhez kötődő fokozottan védett és védett természeti értékek, így például a gérbics (*Limodorum abortivum*), magyar tavaszi fészűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), uráli bagoly (*Strix uralensis*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), hamvas küllő (*Picus canus*) populációinak megőrzése érdekében fontos.

6.1.7. A védett xilofág rovarok (például nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), szilfacincér (*Akimerus schaefferi*)), valamint a fokozottan védett, vagy védett odúlakó madarak és erdei denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása érdekében Azok élőhelyein növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések alkalmával az élőfakészlet 10%-os mértékéig böhöncös, odvas faegyedek, illetve az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló, változatos méretű, álló és fekvő holt faanyag visszahagyására kell törekedni.

6.1.8. Az erdőfelújításokban szükséges ápolásokon kívüli cserjeirtás, bozótirtás április 1. és augusztus 1. között nem végezhető.

6.1.8. Élővizekben (beleértve az időszakos és állandó folyó-, illetve állóvizeket) vágástéri hulladék nem hagyható.

6.1.9. Vágástéri hulladék égetése vegetációs időszakban tilos.

6.1.10. Természetes mageredetű erdőfelújítások területén a vágástéri hulladék égetéssel történő megsemmisítése tilos.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az erdőn belül található, ill. az azzal érintkező gyepek (különösen a 6190, 6210, 6240, 6440 élőhelyek), valamint a cserjések (különösen a 40A0 élőhely) területén, azok, valamint az ott előforduló közösségi jelentőségű fajok (pl. piros kígyószisz (*Echium russicum*), boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*), álolaszáska (*Paracaloptenus caloptenoides*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) védelme érdekében:

- a) az erdőszegélyt képező sztyeppcserjéseket az erdőgazdasági munkálatok során teljes mértékben meg kell kímélni;
- b) Az erdőfelújításokkal kapcsolatos ápolásokon kívüli cserjeirtást fészkelési, szaporodási időszakban (április 1. - július 31. között) nem lehet végezni.

6.3.2. A közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek (91E0, 91G0, 91H0, 91 M0, 9130,

9180) védelme érdekében azok területén az erdőfelújítások és az erdőnevelés során elegyes, vegyes korú, heterogén szerkezetű erdő kialakítására kell törekedni, a termőhelynek megfelelő őshonos lombos elegyfajfajokat (hársak, juharok, szilek, magas kőris, nyír, rezgő nyár, vadgyümölcsök, stb.) kímélni kell, valamint az előforduló idegenhonos fafajokat (akác, fenyők, stb.) pedig vissza kell szorítani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű, jelölő állatfajok élőhelyeinek védelmi szempontjai:

- a) Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*):
A ligeterők méretes nyár- és fűzfa egyedeit kímélni szükséges.
- b) Dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*):
Törekedni kell a faj ismert szaporodóhelyeihez közeli, szárazföldi telelőhelyet adó erdők kedvező természetességi állapotának fenntartására, valamint megfelelő mennyiségű földön fekvő holt faanyag visszahagyására.
A faj ismert szaporodóhelyeihez közeli erdőkben kerülni kell a teljes talajelőkészítést és tuskózást.
- c) Töviszúrú gébics (*Lanius collurio*) és sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*):
Az élőhelyként szolgáló szegélycserjéseket kímélni kell, valamint cserjeirtást végezni költségidőben tilos.
- d) Magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*):
A cseres-tölgyesek, melegkedvelő tölgyesek és molyhos tölgyes bokorerdők jó természetességi állapotának fenntartása, ill. kialakítása szükséges.
- e) Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*):
Kiemelt hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására.
- f) Szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*):
A famatuzsálemek (méretes fák) teljes kímélete szükséges.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. Nevelővágások során az odúlakó madarak és emlősök számára kiemelt fontosságú odvas fákat, a lábon álló holtfát, facsonkokat, a terebélyes koronájú böhöncöket, valamint a ragadozómadár-fészket hordozó fákat kímélni kell.

6.4.2. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

- a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.
A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
- b) Darázsölyv (*Pernis apivorus*)
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül az erdőőrzési és előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

- c) Közép fakopáncs (*Dendrocopus medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*)

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

- A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

- d) Uráli bagoly (*Strix uralensis*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.

6.4.3 Az erdészeti feltáró hálózat fenntartási munkái során kiemelt figyelmet kell fordítani az útszegélyekben jelen lévő pionír fajok egyedeinek kíméletére, valamint az intenzíven terjedő illetve invazív fás-, és lágyszárú növényfajok terjedésének megakadályozására.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természet szerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D
1.	Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha	
			min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	10	40
3.		Bükk	10	40
4.		Cser	10	30
5.		Akác	10	30
6.	Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	20	60
7.		Bükk	20	80
8.		Cser	20	60
9.		Akác	15	40

7.1.2. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási, korosztályviszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.1.3. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegyfajok veszélyeztethetik a tölgy megmaradását, kétszeri nevelővágást kell tervezni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Idegenhonos főfafajú erdőrészekben az őshonos fafajok egyedei kímélendők.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
2.	Vágásos üzemmód				
3.	Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	90-110	90-150	100-180	90-150
4.	Kocsánytalan tölgyesek	80-110	100-150	100-180	90-150
5.	Cseresek	70-100	80-150	80-110	80-130
6.	Bükkösök	90-130	100-150	100-130	100-150
7.	Akácok	30-40	30-50	30-50	30-50
8.	Fenyvesek	50-70	60-70	50-80	50-80
9.	Átalakító üzemmód				
10.	Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	100-130	110-150	110-130	110-150
11.	Kocsánytalan tölgyesek	100-130	110-150	110-130	110-150
12.	Cseresek	90-100	90-130	90-120	90-130
13.	Bükkösök	100-130	110-150	110-130	110-150

7.3.1. Védett természeti területen a vágáskorok emelése miatt az első vágásérettségi csoport területe a harminc év átlagától nem maradhat el.

7.3.2. Átalakító üzemmód esetén a véghasználati időszak hosszának, illetve kezdetének és végének a meghatározásakor – amennyiben arra lehetőség van – az alábbi értékek az irányadók. Az alsó határt meghaladó korú állományok üzemmód váltása esetében a véghasználat kezdete és vége az aktuális kor szerint kitolódik.

	A	B	C	D
1.	Átalakító üzemmód	Véghasználati időszak kezdete*	Véghasználati időszak vége*	Véghasználati szakasz javasolt hossza (év)
2.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	70-100	130-180	50-80
3.	Kocsánytalan tölgyesek	70-100	130-180	50-80
4.	Cseresek	60-90	100-120	40-50
5.	Bükkösök	70-100	130-160	50-70

* A feltüntetett értékek az idős faállomány korát jelentik.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	3300
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	3300

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az idegenhonos főfafajú erdők nevelővágásainak végrehajtása során az előforduló, az erdészeti tájban őshonos fafajú, állékony faegyedeket kímélni kell.

8.2. A pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Védett természeti területen és Natura 2000 területen az erdészeti feltáró hálózat kialakítása és fenntartása során kohászati/ipari melléktermék, építési törmelék nem használható fel.

9.2. Az erdészeti feltáró hálózat bővítése során az utak és közelítő utak nyomvonalát a vizes valamint időszakosan vizes élőhelyek elkerülésével kell vezetni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót természetes anyagok felhasználásával meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időben kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben okozza a meder erodálódását, a vízfolyások életközösségének jelentős sérülését.

10.3. Az időszakos állóvizek (erdei kis tavak) területén történő anyagmozgatást kerülni kell.

10.4. A terepi faanyagmozgatás során a fennmaradó faállományt szükség esetén ideiglenesen visszahagyott védőfákkal kell megvédeni, amelyek a faanyagmozgatás végeztével eltávolíthatóak.

10.5. A rakodókat olyan állapotban kell tartani, hogy az ott megjelenő inváziós fajokból álló gyomnövényzet kezelhető legyen.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

1. A körzet neve

Szigetvári erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlagnál magasabb. Az itt található erdők jelentős hányada őshonos fajokból álló, természetszerű vagy származék erdő.

A körzet teljes területéhez mérten a védett természeti területen álló erdők aránya alacsony, mintegy 15%. Az erdőterület jelentős része, 40%-a ugyanakkor a Natura 2000 hálózat része.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezi.

A körzetben közjóléti rendeltetésű erdő csak szórványosan fordul elő. A jelentősebb települések környékén található erdők azonban jelentős közjóléti funkciót töltenek be, amire az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ugyancsak figyelemmel kell lenni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Az 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, valamint a lápokon és a lápok védőzónájában található, felnyíló erdőként kezelhető erdők esetében indokolt megállapítani.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park-, gyógy- és tanerdők

5.1.1. A közjóléti berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fahasználatok során vagy külön egyéb termelés tervezésével elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák kitermelését.

5.1.2. Fokozatos felújítógátás fenyegekben is tervezhető.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Azokban az átmeneti és kultúrerdekben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, az erdőfelújítás tervezése során erdőszerkezet-átalakítás előírása indokolt, lehetőség szerint természetes mag eredetű erdőfelújítással.

5.2.2. A vágásos üzemmódú erdekben a leendő hagyásfa csoportokat már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani, amelyekben a további erdőnevelési feladat a visszahagyandó fák állékonyságának növelése.

5.2.3. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, az idős faállomány egészségügyi állapota, illetve az erdőszerkezet-átalakítás végrehajtása véghasználatként tarvágás tervezését indokolja, vagy teszi szükségessé, azt a lehető legkisebb erdőfelújítási területeket eredményezve kell megtervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az illír gyertyános-tölgyesek (91L0), az illír bükkösök (91K0) és a keményfás ligeterdők (91F0).

5.3.2. A nem védett Natura 2000 területen elhelyezkedő erdek esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

5.3.3. Az egészségügyi termelések korlátozása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*) – állományainak megőrzése érdekében lehet indokolt.

5.3.4. A véghasználatok tervezése során hagyásfa csoportokat, vagy a vágásos üzemmódú erdek közé ékelődően vágásokkal nem érinthető, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészleteket javasolt kialakítani.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

5.4.2. A talajvédelmi és mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni, többek között a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával, valamint az erdő felújulóképességének a fenntartásával.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park-, gyógy- és tanerdők

6.1.1. Kerülni kell a kijelölt illetve rendszeresen használt turistautak közelítésre, valamint készletezésre történő használatát.

6.1.2. Kímélni kell a kijelölt turistautak jelzéseit hordozó fákat.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfáit kidőlésük vagy kiszáradásuk után sem lehet eltávolítani a területről.

6.2.2. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú, átmeneti erdő, kultúrerdő, vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben, melyben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként az őshonos fafajok minden egyedét – függetlenül azok méretétől és elhelyezkedésétől – meg kell hagyni.

6.2.3. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

6.2.4. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a véghasználattal érintett erdőrészlettel határos, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőket, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

6.2.5. 2,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni hektáronként.

6.2.6. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi szempontokkal összhangban a véghasználatok megkezdése előtt ki kell jelölni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A cserjeszint védelmére kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) élőhelyein kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.2. A böhöncös faegyedek és a lábon álló és fekvő holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása különösen a holt faanyaghoz kötődő fajok, így például a közösségi jelentőségű szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), továbbá az álló holtfát költő- és táplálkozóhelyül használó, közösségi jelentőségű madárfajok, így például az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), a hamvas küllő (*Picus canus*), a közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) és a fekete harkály (*Dryocopus martius*), valamint az előforduló denevér fajok (például nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)) védelme érdekében fontos.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A jelentősebb védett illetve fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Fekete gólya (*Ciconia nigra*)

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Holló (*Corvus corax*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.

A fészek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészek 200 méteres környezetében az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos vagy átalakító üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok – különösen az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok – kiemelten a vadgyümölcsök és a magyar tölgy – megőrzését.

7.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot (ha nevelővágást egyébként nem igényel), amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

7.2.3. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos nevelővágás elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
2.	Bükkösök	95-115	105-130	105-130	105-130
3.	Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	90-110	100-120	100-120	100-120
4.	Gyertyános- kocsányos tölgyesek	90-110	100-120	100-120	100-120
5.	Kocsánytalan tölgyesek	85-105	95-115	95-115	95-115
6.	Kocsányos tölgyesek	85-105	95-115	95-115	95-115

7.	Cserések	80-95	90-100	90-100	90-100
8.	Akácosok	30-45	35-50	30-45	35-50
9.	Gyertyánosok	70-90	80-100	90-110	80-100
10.	Juharosok	60-80	70-90	70-90	70-90
11.	Kőrisések	70-90	80-100	80-100	80-100
12.	Vörös tölgyesek, fekete diósok	60-80	70-90	70-90	70-90
13.	Egyéb kemény lombosok	50-80	60-90	50-90	50-80
14.	Nemes nyárasok	20-35	30-45	25-40	30-45
15.	Nemes fűzesek	30-45	35-50	30-50	35-50
16.	Hazai nyárasok	35-50	40-60	40-60	40-60
17.	Hazai fűzesek	35-50	40-55	40-55	40-55
18.	Égeresek	50-70	60-80	60-80	60-80
19.	Hársasok	60-90	70-100	80-110	70-100
20.	Egyéb lágy lombosok	25-60	30-70	25-70	30-70
21.	Fenyvesek	50-80	60-90	50-90	60-90

7.3.1. A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett	1650
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	850
4.	Összesen	2500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai fűzes, illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a cseres, gyertyános, hársas, kőrises, illetve juharos faállománytípusú erdőkre), valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Kocsányos tölgy főfafajú erdőkben fokozatos felújítógátást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, egyszeri, egyenletes, 40–50 százalék erélyű bontással, majd az újulat megjelenését vagy alátelepítését követően egy menetben történő végvágással, elegyes kocsányos tölgyes erdősítési célállomány előírásával indokolt tervezni.

7.5.3. Szálatógátást a nagyobb, többé-kevésbé egykorú erdőtömbökben, elsősorban bükkös, gyertyános-kocsánytalan tölgyes vagy jelentős bükk illetve kocsánytalan tölgy elegyű gyertyános faállománytípusú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Álló holtfát a fakitermelés során visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.2. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok további fejlődését.

8.3. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfái a fakitermelések során kímélendők.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása indokolt.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

10.2. A felsorolt védett növények élőhelyein a vegetációs időszak eleje az alábbiak szerint eltér:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	január 15-től kezdődik
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i> aggr.)	január 15-től kezdődik
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 1-től kezdődik
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 1-től kezdődik
Májvirág (<i>Anemone hepatica</i>)	február 1-től kezdődik

11. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a)* amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai fűzes, illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdők),
- b)* a a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben erdőkben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, gyertyános, hársas, kőrises, juharos faállománytípusú erdők), valamint

1. A körzet neve

Tarnaleleszi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek hozzávetőlegesen fele védelmi, nagyobb részt természetvédelmi elsődleges rendeltetésű (az erdők több mint egyharmada védett természeti területen helyezkedik el). A védelmi elsődleges rendeltetésű erdőkön belül a másik jelentős rendeltetés a talajvédelem. Emellett a körzet erdeinek egyötöde (nagyobbrészt nem védett természeti területeken álló erdők) a Natura 2000 hálózat részeként lett kijelölve.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezi.

A védett természeti területeken álló erdők közül sok a magántulajdonban álló, akácos faállománytípusú erdő. A körzeti erdőtervezés során emiatt az erdőszerkezet-átalakításának ütemezése tekintetében különösen körültekintően kell eljárni.

A körzetben közjóléti rendeltetésű erdő csak szórványosan fordul elő. A jelentősebb települések környékén található erdők azonban jelentős közjóléti funkciót töltenek be, amire az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ugyancsak figyelemmel kell lenni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Vágásos üzem módú, 10 hektárnál nagyobb erdőrészeteket–lehetőség szerint a terepen könnyen azonosítható természetes határvonalak mentén meg kell osztani.

3.2. Védett természeti területen és Natura 2000 területen lévő erdőkben az erdőrészetek határai lehetőség szerint a természetes erdőállomány-típusok határait kövessék.

3.3. Az 1 hektárt meghaladó visszahagyott hagyásfa csoportokat külön erdőrészetbe kell sorolni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem módot különösen a völgytalpi, extrazonális elhelyezkedésű, védett fajok (például ikrás fogasír (*Dentaria glandulosa*), fehér acsalapu (*Petasites albus*), sugárkankalin (*Primula elatior*), karéjos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*)) élőhelyéül szolgáló montán bükkösök, a sekély termőrétegű, meredek oldalakban előforduló mészkérülő bükkösök (*Deschampsio-Fagetum*), mészkérülő tölgyesek (*Genisto tinctoriae-Quercetum petraeae*), melegkedvelő tölgyesek (*Corno-Quercetum*), lappangósásos sziklaerdők (*Seslerio-Quercetum*), a szurdokerdők (*Phyllitidi-Aceretum*) valamint az

égerligetek (*Aegopodio-Alnetum*, *Carici acutiformis-Alnaetum* esetében indokolt megállapítani.

4.2. A fokozottan védett természeti területen található erdők és a védett területen található puhafás ligeterdők esetében erdőgazdálkodás csak folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében folytatható.

4.3. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban bükkös, elegyes bükkös, kisebb mértékben tölgyes faállománytípusú erdőkben, tömbös jelleggel javasolt.

4.4. A szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban a kíméletes közelítéshez megfelelő feltártságú erdőkben, vagy az állandó közelítő nyomok kialakítását lehetővé tevő terepviszonyok mellett folytatható.

4.5. Átalakító üzemmód elsősorban azokra az erdőrészekre vonatkozóan állapítható meg, illetve engedélyezhető, amelyek a szálaló üzemmód esetében meghatározott egyéb kritériumoknak megfelelnek, de 80 évnél idősebbek, így már vágásos módszerekkel szükséges őket felújítani.

4.6. A 3/2000. (III. 24.) KöM rendelettel kihirdetett Pataj erdőrezervátum védőzónájában található erdők esetében erdőgazdálkodás csak folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében folytatható.

4.7. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a természetvédelmi, talajvédelmi, vízvédelmi, vagy tájképvédelmi rendeltetésű, és természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőneveléseket a kecskefűz, rezgőnyár és tatárjuhar egyedek lehetséges kíméletére törekedve kell megtervezni.

5.1.2. A meredek, véderdő jellegű erdők véghasználatát lehetőség szerint több ütemre osztva, részterülettel kell tervezni.

5.1.3. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A fenyvesek véghasználatát követő erdőfelújítást minden esetben kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- b) A véghasználatra tervezett akác főfafajú erdők területének 30%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) Az akácosok erdőszerkezet-átalakítása őshonos fafajokból álló távlati célállománytípus, valamint szükség esetén a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor rögzítése mellett első menetben gyorsan növvő, jól árnyaló fafajokból

(például lucfenyő, juharok, hársak, valamint gyertyán) álló átmeneti célállománytípussal is tervezhető.

- d) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő, őshonos főfafajú, akác elegyes erdők felújítása során az akác ismételt elegyedését meg kell akadályozni.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A erdőborítás minél folyamatosabb fenntartása különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdőkben (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0), azokon belül is a közösségi jelentőségű fajok (például hosszúfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)) élőhelyein indokolt.

5.2.2. A gazdálkodás teljes korlátozása javasolt

- a) a pannon molyhos-tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0) élőhelyeken, azokon belül is különösen a közösségi jelentőségű fajok (magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghiana schmidtii*), sárga púposzövő (*Eriogaster catax*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*)) élőhelyein,
- b) az erdős-sztyepp erdőkben (91I0), azokon belül is különösen a közösségi jelentőségű fajok (leánykőkörcsin (*Pulsatilla grandis*), piros kígyószisz (*Echium russicum*), magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghiana schmidtii*), sárga púposzövő (*Eriogaster catax*)) élőhelyein, valamint
- c) A lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdőiben (9180).

5.2.3. Barlang, sziklakibúvás, forrás, erdei tó körül hagyásfa-csoport kijelölése szükséges.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőfelújítás során törekedni kell arra, hogy a Tarnavidéki TK területén a termőhelyi lehetőségekhez képest alacsony arányban előforduló kocsánytalan tölgy fafaj elegyaránya ne csökkenjen.

6.1.2. Akácok véghasználatára során az ott előforduló, az erdészeti tájban őshonos elegyfajok egyedei hagyásfaként visszahagyandók.

6.1.3. Az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során az intenzíven terjedő fafajokat mechanikai, szükség esetén kémiai módszerekkel vissza kell szorítani.

6.1.4. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell végrehajtani, hogy azok elősegítsék az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (különösen a hegyi juhar, tatár juhar, hegyi szil, kislevelű hárs, madárcseresznye, berkenyék, vadkörte, vadalma, kecskefűz és a rezgőnyár) megőrzését.

6.1.5. A fakitermelések végrehajtása során a védett gerinctelenek, odúlakó madarak és emlősök szaporodó- és élőhelyének megővése érdekében az egy vágásfordulóval idősebb famatuzsálemek, hagyásfák visszahagyására különös hangsúlyt kell fektetni.

6.1.6. A véghasználatok során hagyásfákat lehetőség szerint őshonos, azok közül is kiemelten kocsánytalan tölgy fafajú faegyedekből kell visszahagyni. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat az összefüggő területük növelése érdekében a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével javasolt kijelölni.

6.1.7. Az elő- és véghasználatok során keletkező vágástéri hulladékot az élő vízfolyás medréből el kell távolítani.

6.1.8. A védett xilofág rovarok (például nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), szilfacincér (*Akimerus schaefferi*)), valamint a fokozottan védett, vagy védett odúlakó madarak és erdei denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása érdekében azok élőhelyein növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések alkalmával az élőfakészlet 10%-os mértékéig böhöncös, odvas faegyedek, illetve az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló, változatos méretű, álló és fekvő holt faanyag visszahagyására kell törekedni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1 A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) határos erdőben a fakitermelések végrehajtása során kiemelt figyelmet kell fordítani az erdőszegélyek és cserjefoltok védelmére. Cserjeirtást fészkelési, szaporodási időszakban (április 1. - július 31. között) nem lehet végezni.

6.2.2. Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásaiban (6430) készletezés, rakodás, gépekkel való mozgás november 1. és február 28. között, száraz vagy fagyott, illetve havas talajviszonyok esetén is csak indokolt esetben, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett területrészekon végezhető.

6.2.3. Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdőkben (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0) az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos elegyfajok közül különösen a magas kőris és a fűzek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani. Készletezés, rakodás, gépekkel való mozgás november 1. és február 28. között, száraz vagy fagyott, illetve havas talajviszonyok esetén is csak indokolt esetben, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett területrészekon végezhető.

6.2.4. A Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betuluszal* (91G0) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos elegyfajok közül különösen a hegyi és korai juhar, kislevelű hársh, berkenyék, nyír, rezgőnyár és madárcseresznye kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.5. A Pannon molyhos-tölgyesek *Quercus pubescensszel* (91H0) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, valamint az erdős-sztyepp erdőkben (91I0) az idegenhonos fa- és cserjefajokat vissza kell szorítani.

6.2.6. A Pannon cseres-tölgyesekben (91M0) az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos elegyfajok közül különösen a tatárjuhar, nagylevelű hársh, mezei szil,

berkenyék, továbbá a felújítási célállományt nem veszélyeztető korai és mezei juhar, valamint a madárcseresznye egyedeinek kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.7. A szubmontán és montán bükkösökben (*Asperulo-Fagetum*) (9130) az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban honos elegyfajok közül különösen a hegyi juhar, kislevelű hárs, hegyi szil, berkenyék, nyír, továbbá a felújítási célállományt nem veszélyeztető korai juhar, rezgőnyár és madárcseresznye egyedeinek kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A fokozottan védett fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfaanyag jelenlétét kell biztosítani.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	30	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok – kiemelten a madárcseresznye, a berkenyék, a vadkörte, a vadalma és a hegyi szil – megőrzését.

7.2.2. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegyfaj veszélyezteti a tölgy megmaradását, kétszeri tisztítást kell tervezni a tervidőszakra.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítés tervezése gyenge minőségű vagy alacsony sűrűségű faállományok esetében indokolatlan.

7.2.4. Bükkös, tölgyes, gyertyános-tölgyes, illetve cseres faállománytípusú, a második vágásérettségi csoportba tartozó erdőknél már nem tervezhető növedékfokozó gyérítés.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet- védelmi	Egyéb védelmi
				elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan	
2.	Bükkösök	90-120	90-120	100-140	90-120
3.	Gyertyános-tölgyesek	90-130	90-130	100-140	90-130
4.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-130	90-130	100-150	90-130
5.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90-100	90-100	90-120	90-100
6.	Mag eredetű cseresek	70-80	70-80	70-90	70-80
7.	Sarj eredetű cseresek	65-70	65-70	75-85	65-70
8.	Akácok	25-35	25-35	25-35	25-35
9.	Gyertyánosok	60-70	60-70	60-80	60-70
10.	Erdeifenyvesek	60-70	60-70	60-70	60-70
11.	Feketefenyvesek	60-80	60-80	60-80	60-80

7.3.1. Az akácok erdőszerkezet-átalakítása céljából tervezett, gyorsan növe és jól átnyaló fajokból álló átmeneti erdőtársulás esetében a táblázatban rögzített vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett	2200
3.	Fokozatos felújítógáz és száalógáz tervezett redukált területe	
4.	Összesen	2200

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Erdőfelújítások tervezése során az őshonos fajokot kell előtérbe helyezni.

7.5.2. Fenyvesek felújítását csak fajokcserével járó erdőszerkezet-átalakítással lehet megtervezni.

7.5.3. Véghasználatként tarvágás a többségében az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkben jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor, valamint
- b) kocsányos tölgyes, gyertyános, mézgás égeres, juharos, kőrises, hazai nyáras vagy hazai fűzes faállománytípusú erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető. Vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Folyamatos erdőborítást biztosító szálaló vagy átmeneti üzemmódú erdőgazdálkodással érintett erdők feltártságát bővíteni szükséges.

9.2. Az erdei feltáróhálózat részét képező utak, elsősorban az erdészeti magánutak jelentős része javításra szorul.

9.3. Védett természeti területen, valamint Natura 2000 területen az utak kohászati melléktermékkel (pl. salakkal) történő felújítása kerülendő, építési törmelékkel, sittel történő felújítása pedig tilos.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Megtelepedett újulatra végzett véghasználat vágásterületén gépi faanyagmozgatás csak április 10-ig végezhető. A sérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1 Védett természeti területen a vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A sudár kankalin (*Primula elatior*), ikrás fogasír (*Dentaria glandulosa*), fehér acsalapu (*Petasites albus*) fajok élőhelyén március 1. és június 30. között az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenységet nem lehet végezni.